

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
4. APR.
1996

Letnik 51
Štev. 14 (2853)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

ZSO na pogovorih s strankami v Sloveniji

Predstavniki Zveze slovenskih organizacij s predsednikom dr. Sturmom na čelu so doslej obiskali tri stranke v Sloveniji. Pogovori so postali potrebni, ker je imela ZSO ob koncu januarja svoj redni občni zbor, na katerem je sprejela svoj delovni program, Republika Slovenija pa pripravlja novo zakonodajo na področju obravnavanja svojih manjšin v zamejstvu.

Prvi pogovor je bil z Združeno

listo oz. z njenim predsednikom Janezom Kocijančičem in tajnikom Vojkom Venišnikom. Predstavniki ZSO so zavzeli stališča do odprtih vprašanj, ki zadevajo odnos Republike Slovenije do slovenske narodne skupnosti na Koroškem, in poudarili, da sta pomoč in zaveznitvo s strani matične države neobhodno potrebna za ohranitev in razvoj jezika in kulture in s tem povezanim obstojem manjšine.

Janez Kocijančič je zagotovil, da se v njegovi stranki zavedajo pomembnosti korektnega odnosa države do zamejcev in da podpirajo vse iniciative in delovanje, ki služijo razvoju manjšine ter izboljšanju odnosov med državama ter znotraj manjšine same. Kocijančič je tudi poudaril, da je organiziranost znotraj manjšin izključno njihova zadeva, in da mora Slovenija upoštevati njihovo pluralnost.

(Dalje na 2. strani)

MOJCA OSOJNIK: VIGREDNA PANJSKA ČELNICA

Vesele velikonočne praznike želijo vsem Zveza slovenskih organizacij, Zveza slovenskih žena, Zveza koroških partizanov, Slovenska prosvetna zveza, Tiskarna in Založba Drava ter uredništvo Slovenskega vestnika.

Šolstvo in državni ukrep

Dve zahtevi v zadevi narodnostnih pravic je prejšnji teden ponovno postavila manjšinska glasnica Zelenih Terezija Stoisić: razširitev dvojezičnega pouka tudi na 4. razrede koroških dvojezičnih ljudskih šol ter manjšinska zaščita kot del ustavnih temeljev države.

V zvezi z zahtevano razširitvijo dvojezičnega pouka na četrte razrede ljudskih šol je Stoisićeva ugotovila, da je treba manjšinski šolski zakon v smislu državne pogodbe prilagoditi evropskim stan-

dardom manjšinske zaščite. Sedanja ureditev manjšinskega šolskega zakona za 4. razrede da nasprotuje manjšinskim zaščitnim določilom v ustavi in državni pogodbi. Zato bojo Zeleni v parlamentu ponovno vložili predlog, da se to vprašanje reši v korist slovenske narodnosti na Koroškem in izobrazbe šolarjev, kajti večjezičnost je kapital, ki ga je treba v interesu dežele podpirati.

Uvedba državnega ukrepa v ustavi za jezikovno, kulturno in etnično pestrost Avstrije bi pomeni-

la, da se država obveže, da samodejno skrbi za to pestrost in da prevzame soodgovornost za obstoj in preživetje narodnosti. Trenutno ta odgovornost leži izključno na ramenih narodnosti samih. Zeleni nadalje z reformo zakona o narodnostnih skupnostih zahtevajo povečanje veljave jezikov narodnosti v javnosti, varnost za elektronske medije in časopise v jezikih narodnosti ter izrecno skrb za Rome in Sinte s poudarkom na njihovem posebnem socialnem in kulturnem položaju.

f. w.

ROŽANSKA KULTURNA VIGRED

Slovenska prosvetna društva
»ROŽ«, Borovlje, Šentjanž in »Bilka«

Rettet das Rosental/Rož
Süd Ost Spange

Ljudska
iniciativa

»SOS – Rettet das
Rosental/Rož«
informira o načrto-
vani visokozmogljivi
železnici
skozi Rož

Razvoj projekta –
trenutno stanje

Obvoz Roža

Načrti za traso –
izdelane študije

Podrobne informacije
(glede posameznih vasi)

Akcije ljudske iniciative

9. april, 20.00 kulturni dom v Šentjakobu
11. april, 20.00 kulturni dom pri Cingelcu na Trati
12. april, 20.00 k & k center v Šentjanžu
17. april, 20.00 gostilna Miklavž v Bilčovsu

Referenta: Mag. Peter Waldhauser
Dr. Wilhelm Ottowitz
Willi Moschitz

Ohranimo za nas in naše otroke eno najlepših dolin
Koroške. Preprečimo skupno, odločno in brez kom-
promisa ta nori projekt!

Usmeritev v Evropo

Osrednji politični dogodek, ki je ves pretekli teden dvi-goval temperaturo med poslanci v slovenskem državnem zboru, je bila razprava o slovenski usmeritvi v zunanji politiki. Poslanci že nekaj časa negodujejo zaradi ne-uspešnosti diplomacije pri slovenskem vključevanju v Evropo, mnenja o krivdi pa so seveda deljena. Precej kritik leti tudi na zunanjega ministra Zorana Thalerja in na premiera Janeza Drnovška. Dejstvo namreč je, da se že približuje obletnica dogovora o vstopu v pridruženo članstvo Evropske unije, Slovenija pa je še vedno pred vrati. Seveda pri tem največ težav povzroča Italija, ki še vedno ni dala pristanka, toda to nekaterih poslancev ne zanima. Očitno bo v letošnjem letu tudi zunanja politika podvržena predvolilnemu obračunavanju.

Vlada je o zunanji politiki za parlamentarno razpravo pripravila dva predloga, in sicer o smernicah slovenske zunanje politike, odnosih z EU, Italijo in Natom ter o strategiji gospodarskega razvoja Slovenije v zvezi s približevanjem Evropi, odbor za mednarodne odnose pa je oba predloga temeljito in zelo kritično oklestil. Prav to mu je zunanji minister Thaler v razpravi tudi močno očital, s tem pa v opozicijskih vrstah povzročil visoko temperaturo in bujno razpravo. Poslanci iz strank t.i. slovenske pomladi so potencirano izražali politične in tudi subjektivne pomisleke, spraševali za ceno, ki jo bo morala Slovenija plačati, če želi ustreči kompromisnemu španskemu predlogu o prosti prodaji nepremičnin, po katerem bi Italija umaknila svoj veto, govorili so o razprodaji slovenske zemlje, o nevarnosti za slovenstvo, obtoževali »fašistično« Italijo, podvomili o smiselnosti hitrega vključevanja v Evropo za vsako ceno, pri tem pa so nekaterim prišle prav celo angleške »nove krave«. Pravilno pa so menili tisti, ki so ocenjevali, da se Slovenija preveč in izključno prizadeva za Evropo, v zunanji politiki pa nima izdelane nikakršne strategije do Hrvaške, nadalje da zanemarja odnose z vzhodnoevropskimi državami in državami tretjega sveta, kjer ima glede na utečene podedovane stike zelo velike možnosti.

J. R.

Pomlad nam je
žal pręgnala zima,
Naj nam v praznikih
izpod snega
spet pokukajo zvončki!

Pa so se zbrali na Zboru narodnih predstavnikov, po nemško *Versammlung völkischer Vertreter*, zastopniki Narodnega sveta koroških Slovencev, 15. marca v Celovcu, in izražali svoje ogorčenje nad ZSO in njenim predsednikom – tako sem vsaj bral v predzadnjem »Našem tedniku«. Prebral sem članek prvič, drugič in še tretjič, pa še vedno ne vem, čemu velja ogorčenje teh velezaslužnih mož naše (svoje) narodne skupnosti, ki so gotovo imeli dolgo pot v Celovec z oddaljenih Gur, iz Pliberka in Šmohorja do Desetooktobrške ulice, kjer so si končno lahko dali duška svoji ogorčenosti, posebno še zato, ker »sodelovanje z dr. Sturmom dobro funkcionira«, kakor je dejal nek član sosve-

KOMENTAR

Piše dr. Franci Zwitter

nik, podpredsednica ZSO, daje predlogu Narodnega sveta ali Zbora narodnih poslancev (v

mentacija o predlogih NSKS in CAN (kaj pravzaprav je CAN z izjemo Smolleja in Mikelnja?) na eni ter ZSO na drugi strani, kakor sta jo organizaciji predložili sosvetu: NSKS ima v svoji organizaciji očitno preveč premalo zaposlenih pravnikov, da izdelujejo zakonske osnutke in pravne predloge, ki so že upoštevani v državnem temeljnem zakonu iz leta 1867, v ustavah iz let 1920 in 1929, v Avstrijski državni pogodbi iz leta 1955 itn. Da potrebujejo za opis samumevnosti temeljnih pravic narodnih skupnosti kar deset (10) paragrafov, v katerih se najdejo stavki kot npr. »Narodne skupnosti v Avstriji in pripadniki le-teh uživajo zaščito zakonov« ali »priznanje k narodni skupnosti je

Z NSKS in NT v 19. stoletje!

ta, ja, ker je ta Sturm celo »za dialog in skupnost z ostalimi člani sosveta«. To Zboru narodnih predstavnikov nikakor ne ustreza in so verjetno – to iz poročila ni razvidno – takoj začeli peti znano slovensko pesem »Slovenec sem, Slovenec sem, tako je mati d'jala« in zato ne potrebujem ne dialoga ne skupnosti z drugače mislečimi, temveč svoje zastopstvo nekje (od zveznega parlamenta navzdol), ki ga sam določim.

Da so (odslikani) velezaslužni »člani Zbora narodnih zastopnikov« pred nekaj leti še sadili neko lipo in drugo drevice skupaj z zagovornikom »poštene zaposlitvene politike tretjega rajha« nekje na sveti slovenski zemlji, so menda že pozabili; takrat se je pač splačalo biti v isti vrsti z deželnim glavarjem, ki je koroške Slovence delil v poštene in nepoštene, Avstriji zveste in nezveste; ki je Slovence, ki so se priznali k narodnoosvobodilni in partizanski borbi izključil iz svoje milosti, druge pa pohvalil in povabil na svoja prsa, na katera so se karseda hitro vrgli. Zdaj naenkrat je koalicija »SP (Sturm) F«, kakor demagoško naslavlja NT svojo zadnjo številko, od hudiča. Zakaj? – Ker Ana Blat-

čem je pravzaprav razlika?) »dodatno žalostno noto.« Tako žalostno, da sem se skoraj razjokal.

Z veseljem ugotavljam revolucionarnost narodnih predstavnikov, ki se na vso silo branijo »kuratele avstrijske vlade« in se vidim končno potrjen v svojem svoječasnem študentskem prepričanju o potrebi razbitja meščanske države – čemur sedanjí predsednik NSKS in narodni predstavnik takrat nikakor ne bi privolil; ja – tempora mutantur.

Svojim očem nisem mogel verjeti, ko sem prebral, da nekateri narodni predstavniki apelirajo na Zvezo slovenskih izseljencev (verjetno iz svojega klerikalno-krščanskega prepričanja, da kdor je komu kaj dajal, npr. neko nagrado, si lahko pričakuje tudi zahvalo) ter celo na Zvezo koroških partizanov, naj se spominjajo svojih narodnih vrlin in se vračajo v objem narodnih predstavnikov, kjer ne manjka (še) živih belogardistov in njihovih potomcev. Tako enostavno, gospoda moja, razcepitev ZSO ne bo šla, pa če imate v svojem nahrbtniku tudi vso Slovenijo od Maribora do Postojne, kjer bo papež naokrog vandral.

Končno smešna je doku-

prosto« ali »vsi pripadniki narodnih skupnosti imajo pravico do enakosti pred zakonom« ipd., ki so že vse upoštevane v zgoraj navedenih zakonih, jih predstavlja kot pridne učence in študente avstrijskega prava, vendar ne izražajo nič novega; vsi ti predlogi, ki v NT zavzamejo približno pol-drugo stran, so vsebovani v predlogu ZSO za ustavno določilo, in to v tretjem odstavku prvega poglavja: »Die Rahmenbedingungen, die es Angehörigen einer Volksgruppe ermöglichen, ihre Kultur zu pflegen und zu entwickeln und ihre Identität, insbesondere ihre Sprache, ihre Tradition und ihr kulturelles Erbe zu bewahren, sollen gefördert werden.«

Avstrijski filozof Wittgenstein je nekoč dejal: »Alles, was sich sagen läßt, läßt sich klar sagen.«

In – tako sem prepričan – to velja tudi za manjšinsko politiko, če je uravnana v perspektivo mirnega, prijateljskega in dobrega sožitja in ne v pridobitev oz. ohranjanje narodnostnih pravejšev posameznikov, ki se sami izdajajo za »narodne zastopnike«. Čas teh zastopnikov je bil (morda) v iztekajočem 19. vsekakor pa jim je potekel v prihajajočem 21. stoletju.

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Dr. M. Sturm, Danica Simšič, Tone Peršak, S. Wakounig in Ludvig Ogris

Drugi obisk je bil pri Demokratih Slovenije, kjer sta predstavnike ZSO sprejela predsednik Tone Peršak in Danica Simšič, ki sta se izrekla za večjo intenzivnost Slovenije v obravnavanju manjšinskih vprašanj. V izredno konstruktivnem in informativnem pogovoru sta obe strani prišli do zaključka, da je potrebno intenzivirati kontakte; manjšinska vprašanja so tudi vprašanja meddržavnih odnosov. Slovenska manjšina je tako kot vsaka druga vraščena v dva kulturna prostora, kar je na vsak način pozitivno in

hkrati priložnost za sodelovanje obeh držav.

Za podporo manjšini sta se izrekla tudi predstavnika socialdemokratov (Janševa stranka) Modic in Meglič, njihova stranka pa da na vsak način želi skupno zastopstvo političnih organizacij v zamejstvu. Dr. Sturm je opozoril, da je zoževanje na etnično jedro na vsak način v škodo manjšini in da ZSO odklanja merjenja moči znotraj narodne skupnosti, ki ne koristijo nikomur razen peščici posameznikom v političnih elitah, v kolikor lahko o njih sploh govorimo. S. W.

SKLAD ZA KMETE

Preti kmetom brezposelnost?

Eksistenčna ogroženost malih in srednjevelikih kmetov – splošne strukturne spremembe v kmetijstvu, trda konkurenca po vstopu Avstrije v EU se je močno povečala. To sta na tiskovni konferenci povedala predstavnika Delovnega urada in kmetijske zbornice, Josef Sibitz in Walfried Wutscher. Za ublažitev kritičnega stanja sta obe organizaciji ustanovili sklad za kmete (Bauernstiftung).

Brezposelnim kmetom in kmeticam ta sklad nudi predvsem svetovalno pomoč, jih informira o možnostih izobraževanja, ki ga izvaja Delovni urad ter kmetom in kmeticam v okviru tečaja za poklicno orientacijo (prvega so zaključili 24. marca) daje možnost, da udeleženci izrazijo svoje poklicne želje in predstave. Podpora sklada so deležni kmetje in kmetice od 18. leta starosti dalje in vsi tisti, ki prevzemajo kmetije pod pogojem, da so registrirani pri zavodu za za-

poslovanje kot brezposelni ali iščejo zaposlitev. Interesenti morajo oddati pismeno prošnjo.

Za prvi tečaj je bilo 47 prijav (večina jih prihaja iz območja Cilja 5 b), to je 14 žensk in 33 moških, od teh pa je tečaj za poklicno orientacijo obiskovalo 20 udeležencev. Poklicne želje pa segajo od poklica gozdarja, mizarja do prodajalca in podobno. Nekateri pa so po tem uvodnem tečaju že začeli s poklicnim izobraževanjem. Zavod za zaposlovanje ima letos od Evropskega socialnega fonda (ESF) na razpolago 120 milijonov šilingov. Sklad za kmete pa financira ESF s 45 odstotki, 55 odstotkov pa prispevata Zavod za zaposlovanje in kmetijska zbornica.

INFORMACIJE:

Bäuerliches Bildungshaus
Krustowitz / grad Hrastovica,
tel.: 0 46 3/42 3 10-510
(koordinatorski Johann Pirker)

m.š.

PREDAVANJE V TINJAH

Erika Weinzierl o desnem ekstremizmu

Profesorica Erika Weinzierl je danes v Avstriji sinonim za boj proti fašističnim tendencam v Evropi in Avstriji in jo zato desnoekstremistične grupacije vodijo na spisku svojih največjih sovražnikov. V Tinjah je orisala glavne poteze in taktiko teh ilegalnih, dostikrat pa tudi čisto legalnih skupin in organizacij.

Paleta je silno široka – od vplivnih simpatizerjev, ki omogočajo desnim ekstremistom pojavljanje v javnosti, ki propa-

girajo npr. sovraštvo proti tujcem in antisemitsko naravnost (tu je navedla med drugim tudi FPÖ in Kronenzeitung), pa do organiziranih militantnih in oboroženih skupin.

Predavanju je prisostvovala tudi skupina učiteljev iz severne Nemčije, posamezniki iz te skupine pa so vneto sodelovali pri diskusiji. Ugotovili so, da tako v Avstriji kot v Namčiji delujejo mehanizmi prikrivanja in omalovaževanja vojnih zločinov in poveljnih diskri-

miniranja. Udeleženci ekskurzije so drugega dne obiskali tudi ostanek koncentracijskega taborišča na Ljubelju na avstrijski, pa tudi na slovenski strani.

S. W.

Pred spominskima tablama na severni strani Ljubelja sta dr. Valentin Sima in mag. Andrea Lauritsch pripovedovali obiskovalcem iz Nemčije o nečloveškem trpljenju v taborišču na Ljubelju

Študentje, univerze in varčevalni paket

Protesti študentov so iz njihovega interesnega zornega kota upravičeni, vsekakor pa razumljivi, saj so skupina, katero varčevalni paket zelo močno prizadene. Razumljivi so tudi protesti asistentov in profesorjev, kajti nihče ni zadovoljen, če se mu zmanjša dohodek. Čim manj kdo zasluži, čim bolj je odvisen, tem bolj občutne so zanj posledice varčevanja. Pri tem so najšibkejši del študentje, kajti ti so šele v izobraževanju in še nimajo poklica in – če pustimo ob strani poleg študijsko delo – ne vedo, ali bodo po končanem študiju sploh dobili zaželeno službo. Asistenti in drugi nižji univerzitetni učitelji imajo sicer končano izobrazbo in so v službi, so pa kljub temu v neki prehodni situaciji. V glavnem so poklicno na varnem samo profesorji, praviloma pragmatizirani državni uradniki.

Univerze so brez dvoma za državo izjemno pomembne ustanove, saj »proizvajajo« tisti znanstveni, tehnični, gospodarski, kulturni itd. potencial, od katerega je odvisna dinamika napredovanja vsake družbe. To še prav posebno velja v času mednarodnega prepletanja in tekovanja držav in tržišč. Avstrija žal po odstotku akademsko izobraženih in po izdatkih za znanstvene raziskave ne sodi v evropski vrh. Varčevanje na univerzitetnem področju torej načelno za mednarodno konkurenčnost države ne more imeti pozitivnega učinka.

S tem pa ni rečeno, da je v visokem šolstvu vse v redu in da ni potrebe po reformah, nasprotno: zaostajanje za najboljšimi v stroki se ne pojavlja samo v gospodarstvu, temveč tudi pri znanstvenih ustanovah. Tudi tam lahko strukture okostenijo, postanejo birokratske in neučinkovite, učna snov v zadostni meri ne ustreza novim razvojem in potrebam, preveč se upravlja in reproducira in premalo raziskuje in razvija.

Čeprav je po eni strani prost dostop do univerz pozitivna pridobitev, ki od Kreiskyjevih časov naprej omogoča študij predvsem tudi otrokom iz manj premožnih slojev, pa

se danes, ko kompjuterji in stroji bolj in bolj nadomeščajo človeško delovno silo, vsiljuje tudi to vprašanje, ali je množična univerza s svojim principom, da lahko sprejme bolj ali manj neomejeno število študentov, neodvisno od tega, ali bojo ti kdaj našli zaposlitev v svoji stroki, še umestna.

Seveda pa to ni zgolj problem univerz, temveč vprašanje izobraževalne in zaposlit-

rale oblikovati temu primerno atraktivno. Tudi obseg univerzitetnih študijskih mest naj bi v bistvu ustrezal potrebam, in če je njihovo število že omejeno, morajo biti možnosti za dostop za vse enake; do veljave naj pridejo tisti, ki so strokovno najbolj usposobljeni, ne pa le tisti, ki so dovolj bogati, da si študij lahko privoščijo ob vsakršnih gospodarskih razmerah.

Žal se politiki na reformne potrebe po navadi spomnijo šele takrat, ko so stvari že zelo zavožene in je treba začeti varčevati. To se dogaja prav zdaj. Dolga leta se je vzdrževanje neučinkovitih struktur v državnem aparatu in gospodarstvu, naraščanje državne zadolžitve in proračunskih primanjkljajev z ozirom na strankarske interese ignoriralo, potrebne reforme pa odlašale. Kljub temu v tem trenutku za varčevalne ukrepe ni alternative, ker bi se sicer gospodarske razmere še poslabšale in bi bile posledice za državo še bolj drastične. To je tako kot pri stanovanjski hiši, v kateri pride do požara; treba je gasiti, preden nastane škoda še večja za vse, neodvisno od tega, kdo je ogenj povzročil; kdor bi v tej situaciji argumentiral, da ne bo gasil, ker hiše in zažgal, bi imel morda na nek način prav, toda kaj bi mu to pomagalo, ko bi bil brez strehe nad glavo?

Če postajajo razpoložljiva sredstva države manjša in to prizadene delavce, nameščence, uradnike in upokojenca, politično seveda ni pričakovati, da bi univerze ostale izjema. Zato študentje ne bodo uspeli, če bodo od vlade hoteli doseči preklic varčevalnega paketa, ker ga ta preklicati sploh ne more. Maksimum dosegljivega je, da univerze lahko samostojno odločijo, kako bodo izvajale varčevalne ukrepe, torej, kako se bodo interno preorganizirale in z – žal – manj sredstvi dosegle čim večji učinek. Če bo vladi uspelo razcepiti študente, profesorje in asistente, bodo najbolj prizadeti prav študentje. Zato bi bilo bolj smiselno, če ne bi zahtevali nemogočega, temveč se borili za maksimum dosegljivega.

Kristijan Schellander

REFORMNE DRŽAVE

Velike možnosti za podjetja

Pretekli četrtek je Združenje koroških industrijalcev skupaj s Schmalenbach društvom, to je nemško združenje za obratno gospodarstvo, priredilo za podjetnike in gospodarstvenike strokovno-informacijski pogovor o možnostih in izkušnjah gospodarskega sodelovanja v tako imenovanih reformnih državah v naši sosesčini.

Univ. prof. dr. Schneider s celovške univerze je v svojem zanimivem predavanju ugotovil, da se je avstrijsko gospodarstvo v zadnjih 10 letih močno internacionaliziralo. Poleg že tradicionalne izmenjave blaga z Nemčijo in Evropsko unijo mu je uspelo intenzivirati investicije in blagovno izmenjavo (eksporte) z reformnimi državami kot so to Češka, Madžarska, Slovaška, Poljska in Slovenija. Avstrija največ izvažata na Madžarsko (29 odstotkov), sledi ji Češka z 20 odstotki in Slovenija z 12 odstotki. Neposrednih investicij pa je največ na Madžarskem (63 odstotkov). Glede eksporta na področja vzhodne in srednje Evrope zavzema Avstrija tretje mesto za Nemčijo in Italijo. Vzroke za uspešno gospodarsko sodelovanje v omenjenih drža-

vah vidi prof. Schneider v zgodovinski povezavi z nekdanjo monarhijo (vse sedanje reformne države so bile nekoč vključene vanjo), v poznavanju geografskih in kulturnih posebnosti, skupnosti, mentalitete ljudi in nenazadnje v povezovalnih elementih zgodovinsko zraslih medčloveških odnosov.

Inž. Wilhelm Lauer od Siemens AG Avstrija v Celovcu in dr. Marcus Müller, poslovodja firme MAGE Gehring iz Vovber pri Velikovcu sta poročala o izkušnjah gospodarskega sodelovanja s Slovenijo. Dejala sta, da so stroški za lokacije (najemna prostorov), stanovanja zelo visoki (kot pri nas, deloma celo višji) in da je težko pridobiti visoko kvalificirane domače sodelavce.

Rekla sta, da je poznavanje trga, financiranje, poznavanje pravnega položaja, vključevanje domačih v vodilne položaje predpogoj za uspešno delovanje.

Dr. Müller pa je še opozoril na pospeševalna sredstva, ki jih daje EU v okviru JOP programa za vzhodno evropske države (priprava projekta, pomoč pri financiranju in tehnična pomoč). m. š.

POVPRAŠEVANJE DZ / AK

Velika večina za obstoj DZ

Delavstvo se je odločilo za svoje zastopstvo

Kot druga v Avstriji je med 11. in 28. marcem Koroška delavska zbornica izvedla med svojimi člani temeljno povpraševanje in izid je jasn: 92,3 odstotka vseh povprašanih članov je glasovalo za nadaljnji obstoj zakonsko zajamčenega delavskega zastopstva in s tem za obvezno članstvo v delavski zbornici.

Pri temeljnem povpraševanju je sodelovalo 60,31 odstotka ali 79.540 od 131.866 volilnih upravičencev, od teh jih je absolutna večina, 72.701 ali 92,3 odstotka glasovalo za obstoj delavske zbornice kot zakonsko zajamčeno zastopstvo delojemalcev, 6,59 volilnih upravičencev je bilo proti, 782 glasov pa je bilo neveljavnih.

Predsednik koroške Delavske zbornice Josef Quantschnig je izid volilnega glasovanja označil za velik uspeh za organizacijo ter prav tako veliko zadolžitev in izziv za prihodnost.

Izid povpraševanja je namreč potrdil, da se delojemalci prav, včasih vse trših pogojev na delovnem trgu, dobro zavedajo pomena svojega zastopstva. Pri tem je vsekakor zanimivo dejstvo, da je bila pri zadnjih volitvah v delavsko zbornico volilna udeležba s 34,01 odstotka domala za polovico nižja. Po mnenju predstavnikov delavske zbornice je ta razlika oz. nizka udeležba tudi posledica neupoštevanja spremenjenih delavskih pogojev. Zato predlagajo, da bi volitve tudi v prihodnje trajale več dni in ne samo dva, da bi tako dosegli tudi delodajalce v izmenah, oz. da bo treba uvesti več letičnih volilnih komisij.

Pri temeljnem povpraševanju je pod notarskim nadzorom sodelovalo okoli 2000 prostovoljcev. Za volilne skrinjice, ki jih je izdelalo podjetje iz Trga, se že zanimajo tudi druge zvezne dežele. Franc Wakounig

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Deželna razstava - možnosti za Borovlje

Od aprila do oktobra 1997 bo v Borovljah deželna razstava s težiščno tematiko lov in puškarstvo. Letos Borovlje praznujejo 750-letnico prve pisne omembe v nekem humperškem urbarju, zato bo vzporedno z deželno tekla tudi občinska razstava. Odgovoren za priprave je mag. Pucker, vodja deželne biroja za deželno razstavo.

Z njim se je pogovarjal Franc Wakounig.

Ste eden od glavnih odgovornih za pripravo deželne razstave, prve tovrstne prireditve na južnem Koroškem, na dvojezičnem ozemlju. Ker ste sodelovali že pri prejšnjih deželnih razstavah, bi nam nekaj povedali o izkušnjah pri takih veleprireditvah?

V preteklih letih so bile velike razstave na Koroškem l. 1988 na gradu Strassburg, leta 1991 v Šentpavlu v Labotski dolini, ki je kot prva razstava dobila naziv »deželna razstava« in jo je dežela podprla z znatnim finančnim zneskom, ter lani deželna razstava v Hüttenbergu. Razstava v Šentpavlu je bila mešana, v Straßburgu pa jo je pripravila Cerkev. Vsekakor so dosedanje razstave, tudi lanska v Hüttenbergu, katero si je ogledalo nad 160.000 obiskovalcev, potrdile, da obstajata potreba in zanimanje zanje. Osnovna izkušnja za Borovlje je, da je treba tematiko temeljito pripraviti. Organizacijsko pomembna za predstavljanje in usmerjanje projektov sta marketing in reklama na osnovi dobrih izkušenj, kajti Borovlje ležijo v neposredni sosesčini Slovenije in v bližini Italije, za kateri je tematika deželne razstave zelo zanimiva in bo zato pri reklamni treba obratiti nove strategije in poti.

Tematiko razstave v Borovljah, to je lov – znanstveni vodja je univerzitetni profesor Günther Hödl – bomo skušali predstaviti in obdelati iz vidika kulturne zgodovine človeka. S tem generalnim, nadrejenim tematskim krogom skušamo doseči, da se bojo čutili nagovorjene tako lovci kot tudi kritiki lova in tisti, ki z lovom nimajo nič opraviti. Treba bo torej napeti velik lok med najbolj ambivalentnimi stališči. Razstava naj bi bila platforma zgodovinskega pomena lova in kritike. Časovna tematika sega od prazgodovine do danes. Seveda pa bojo Borovlje kot mesto puškarjev v tej razstavi igrale pomembno vlogo, med drugim je načrtovana živa puškarna, ki naj bi kot zadnji vtis spremljala obiskovalca, ko razstavo zapušča.

Lov je v zadnjih letih prišel na slab glas oz. ga javnost ocenjuje vse bolj kritično. Kako boste skušali to napetost vključiti v razstavnii koncept?

Tej tematiki se bo posvetil predvsem prof. Hödl. Njegovi strokovni partnerji so tudi lovci, nam pa gre za ravnotežje interesov.

Sploh nam je za sodelovanje v raznih projektih, pri katalogu in pri sami razstavi, uspelo pridobiti vrsto znanih in priznanih znanstvenikov. Ob tem pa prav pri lovcih opažamo pripravljenost, da se uveljavijo novi pogledi na lov in se tradicionalna, klasična podoba o lovu spremeni. Novo je tudi, da bomo temo lova skušali osvetliti tudi s filozofskega vidika. Sploh pa nameravamo za posamezna razstavna področja pripraviti nadrejene koncepte, nekaj skoraj interkultativnega, s katerim bi zaobsegali različna tematska področja. S posebnim esejem o lovu bo sodeloval tudi škof Kapellari.

Področje Borovelj bo mešanica strokovnih člankov in osebnih pogledov ter razmišljanj. Boroveljski tematiki se bojo posvetili ravnatelj Slovenskega znanstvenega inštituta dr. Avguštin Malle, urednik Horst Ogris in dr. Alfred Ogris, vodja deželne arhiva.

Borovlje so dvojezična občina. Kako bo ta dvojezičnost upoštevana pri deželni razstavi oz. ali pa bo imela samo alibijevsko vlogo folklornega priveska?

Kot slovenski strokovni znanstveni sodelavec je vključen dr. Avguštin Malle. Razstava bo večjezična, to je namreč absolutna zahteva. Do zdaj smo imeli številne pogovore in srečanja s slovenskimi ustanovami v zvezi 750-letnice prve pisne omembe Borovelj in deželne razstave, kjer bo potreben tudi okviren program, za katerega bi na primer prišla v poštev kulturni dom pri Cingelcu na Trati ter kletna dvorana posojilnice, ponuja pa se tudi k&k center v Šentjanžu.

Znano je, da tudi sosednje občine želijo »priti do pogajev«, ki se imenuje deželna razstava in od nje želijo pridobiti.

Regionalni aspekti so močni, a zavedati se moramo, da tu gre v prvi vrsti za deželno razstavo v Borovljah in da so finančna sredstva prav zanj namensko vezana. Skupno z regionalnimi

društvi in organizacijami bomo pripravili teren in ga z različnimi ponudbami, na primer s Carnico, vključili v razstavnii okvir. Regionalni vidik je namreč zelo važen tudi zaradi poznejšega koriščenja.

Koliko denarja je za deželno razstavo?

Vsega skupaj 80 milijonov šilingov, od tega 30 za gradnjo razstavnih prostorov, za razstavo 27,4 in ostalo za občinsko infrastrukturo. V stroškovniku za razstavo je vsebovano vse od kataloga preko razstave do režijskih stroškov za sodelavce

Mag. Hartwig Pucker

pri razstavi sami, kot so to vodiči, varnostniki in tajništvo.

Bo katalog samo enojezičen, torej nemški, ali pa bo dvojezičen?

O tem trenutno še diskutiramo. Da bi bil ves katalog večjezičen, bo finančno zelo težko izvedljivo. Reklamne podlage za deželno razstavo bojo štirijezične: nemške, slovenske, italijanske in angleške. Prav tako naj bi bila razstava večjezična z izvlečki katalogov, ter poseben katalogič v omenjenih jezikih, ki ga bo lahko dobil vsak obiskovalec.

Potrebovali boste tudi osebje za razstavo, naj omenim samo vodiče. Kje jih boste dobili?

Pri tem se bomo najprej poslužili osebja iz Borovelj in okolice. To bo moralo obvladati vsaj en tuj ali dodaten jezik. Iz izkušenj vemo, da bomo potrebovali med 20 in 25 oseb za blagajne in nadzor, ter 60 turnusnih vodičev. Ker je to časovno omejena zaposlitev – šest mesecev od aprila do oktobra 1997 – računamo predvsem s sodelovanjem upokojencev, brezposelnih, šolarjev in študentov. Pomembno je, da

bomo sodelavce izbirali po zelo strogih kriterijih, tako da bomo res dobili kvaliteto. S tem, da nekdo dobro obvlada jezik; še dolgo ni usposobljen, da vodi skozi razstavo in njena različna področja. Tisti, katere bomo sprejeli, bojo deležni dobre strokovne izobrazbe.

Kako pa kaže s poznejšim koriščenjem razstave in njenih objektov za Borovlje in okolico?

V Šentpavlu se to najbolj vidi pri tako imenovani ponudbi »Mostland« (dežela mošta). V Hüttenbergu se za naslednja leta obetajo številne razstave in kongresi. Posebna družba »Norevent« je prevzela menedžment za vse aktivnosti. Kaže, da bo to kar zanimiv način koriščenja razstavnih objektov.

Za Borovlje, ki že geopolitično in kulturno ležijo čisto drugače kot Hüttenberg ali Šentpavel, saj se tu začneja os alpejadranski prostor, so izhodišča bistveno drugačna kot pri prejšnjih deželnih razstavah. Kako naj bi se to upoštevalo?

Borovlje ležijo prometno zelo ugodno, kar se med drugim izraža z bližino do koroškega centralnega prostora z največjima mestoma dežele, Celovcem in Beljakom, nadalje so blizu turističnih krajev v deželi in v Sloveniji ter tudi Italiji. V tem opisanem območju je že veliko obiskovalnega potenciala. Za grad in za upravno poslopje že obstajata različna načrta za poznejše koriščenje. Grad naj bi postal multifunkcionalno poslopje, v upravnem posloplju bojo v prvem nadstropju novi prostori za puškarski muzej, kar bo za Borovlje zelo pomembno, sicer pa bo tam še prostora za komunalne ustanove kot sta to mestna knjižnica in oddelek deželne Musiksulwerka.

Ali Borovljam v bistvu ne grozi anahronističen razvoj, da bojo sicer kraj razstave o puškarstvu in lovu, ko pa v njih puškarstvo polagoma izginja oz. izgublja svoj gospodarski in kulturni pomen?

Namen muzeja je, da Borovlje dobijo pristojnost na tem področju. Dobro in pametno pa bi bilo, če bi bilo nosilec poznejšega koriščenja posebno društvo, v katerem naj bi bila zastopana društva in puškarji. Po mojem bo za poznejše koriščenje odločilnega pomena prav poseben lovski sejem, ki naj bi prvič potekal vzporedno z deželno razstavo. Borovlje kot puškarsko mesto bi s tem, da takšen strokovni sejem prevzame in ga v prihodnje tudi prireja, pridobilo na kompetenci. Za to bojo seveda potrebni poslovni partnerji, deželna razstava je zgolj sprožitelj, pobuda za načrtovani sejem, ki bi lahko postal del programa Interreg. V Kranju namreč že imamo lovski sejem in bi ga lahko izmenično prirejali obe mesti. Proti nevarnosti, da bi puškarji izumrli, je potrebno kaj storiti. V sejamski projekt so oz. bojo vključeni puškarji in na deželni razstavi bo predstavljena živa puškarska delavnica, kar je seveda najlepša priložnost za pili-je, da se predstavijo široki javnosti.

Kakšno reklamo delate za deželno razstavo v Sloveniji in Italiji?

Zelo močno smo prisotni na sejmi. Glavni problem za nas in za Interreg-projekt pa je veljavnost embarga na orožje za ves bivši jugoslovanski prostor. To smo občutili tudi na nedavnem lovskem sejmu v Kranju, kjer se boroveljski puškarji niso mogli predstaviti.

V sklop obširnega Interreg-sodelovanja sodijo tudi stiki med občinami Tržič, Borovlje in Sele za prekmejno sodelovanje, ter tudi projekt jezerske ovce in pa sejamski projekt Kranj-Borovlje ter kulturno sodelovanje.

Hvala za pogovor

Vesele velikonočne praznike
želi

arhitekt mag.
KARL VOUK

državno upravičen in
zaprišežen civilni tehnik

9150 Pliberk/Bleiburg
Rinkole/Rinkolach 24

SPD »ZVEZDA« V HODIŠAH

IN »KULTURKREIS KEUTSCHACH«

vabita na predavanje mag. Klaus Zellohoferja
(Dokumentacijski arhiv avstrijskega odpora – Dunaj)

Trendi avstrijskega desnega ekstremizma v hodiškem gradu, v četrtek, 18. aprila 1996, ob 20. uri

SANACIJA BOROVELJSKE OBČINSKE HIŠE

29 milijonov za rjaveč »akvarij«

Celovito in nujno potrebno popravilo (sanacija) komaj dvajset let stare občinske hiše je bilo glavna točka razprave boroveljskih občinskih odbornikov na občinski seji prejšnji teden.

Občinska hiša, bolj znana pod zelo dovtipnim vzdevkom »akvarij«, je najprej burila duhove ljudi s svojo samovoljno arhitekturo, zadnja leta pa zaradi katastrofalnega gradbenega stanja. Župan Krainer je na seji odkrito govoril o »razvalini« in o »rjaveči škatli«.

Sicer je bilo že dolgo znano, da je svojčas moderno poslopje, ki je celo v vodiču o sodobni avstrijski arhitekturi, do cela neprimerno za uradni sedež občine, saj je izredno slabo izolirano, okna so zvita, nekatera stekla celo počena, streha pa že dalj časa pušča, kovinski elementi na fasadi pa rjavijo kot za stavbo.

Sedaj pa je škoda dosegla tiste razsežnosti splošne nevar-

Nekoč tako modern objekt zahteva ogromno finančno injekcijo

nosti, kot je dejal župan, da občina ne more več mimo celovite sanacije poslopja. Pa tudi deželna razstava prihodnje leto jo sili, da popravi svojo stavbo. Po izračunih arhitekta Richterja bo sanacija stala 29 milijonov šilingov oziroma naj tega okvi-

ra ne bi preseгла. Od tega bo občina prispevala 9 milijonov, za 20 milijonov pa bo morala najeti kredit. Pri tem je zanimivo, da je sama obnova fasade ocenjena na 10 milijonov, poslopje pa bo dobilo tudi novo streho.

Občinski svet je z veliko večino glasoval za ta predlog. Odbornik Volilne skupnosti Peter Waldhauser je pogršel preglednost pri naštevanju glavnih škod in pomanjkljivosti na poslopju, sploh pa je dvajsetmilijonski kredit ocenil za

precejšen riziko za občino. Zategadelj VS predloga ni podprla, to pa bo storila, ko bo na razpolago dokončni in detajlirani finančni načrt in katalog pomanjkljivosti.

Občina bo sedaj razpisala dela, do konca maja naj bi bile ponudbe oddane in sredi junija tudi dela. Občinski svet je oddal projektirna dela za gradnjo kanalizacije v Slovenjem Plajberku, Brodeh in v vaseh na zahodu občine (Babnjak, Trnje, Liplje) ter na Bajtišah in v Podljubelju, do leta 1998 naj bi bila dokončana tudi obvoznica Kožentavre, podžupan Schweiger pa je predstavil načrte za oblikovanje glavnega trga, sedanje avtobusne postaje in kolodvora.

Iz poročila župana je bilo razvidno, da so Borovlje v mreži možnih lokacij za sežiganje odpadkov. Pred nedavnim so si predstavniki občine na povabilo deželne svetnice Sicklove v Nemčiji ogledali dve sežigalni napravi firme Siemens.

Franc Wakounig

GRÜNE BILDUNGSWERKSTATT – MINDERHEITEN
IN ZALOŽBA DRAVA

vabita avtorice in avtorje

da sodelujejo pri načrtovani knjižni seriji,
ki bo dokumentirala avstrijsko kulturno raznolikost

Cilj projekta je prikaz jezikovne in kulturne raznolikosti, ki je bistven element avstrijske identitete, ter s tem povezano odstranjevanje družbenih ločnic, in dokumentiranje.

Poleg znanih imen naj bi sodelovali tudi pišočiči, ki se prvič predstavljajo širšemu krogu bralcev. Preko tistih, ki se gibljejo med različnimi kulturami ter se soočajo z različnimi svetovi, ima tudi »večinski narod« možnost, da se prepozna v ogledalu svojih manjšin, drugače go-

vorečih, beguncev ter pripadnikov »druge generacije«. Kakor so raznolika kulturna ozadja, naj bo raznolika tudi sestava serije, ki je odprta tako za prozo in liriko kot tudi za reportaže, eseje ter radijske in odrske igre.

Tekste, pa tudi predloge, naslovite na naslov:
Thomas Busch
Paulitschgasse 5-7
A-9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/50 10 99
fax 0 46 3/50 10 99-20

IZ ZBRKE »STUDIA
CARINTHIACA«

Koroška pesem na psihiatričnem kavču

Kot deveti zvezek zbirke »Studia Carinthiaca« je Mohorjeva založba izdala skrajšano obliko disertacije »I tua wohl, als wann ma nix war« Hermine Kleewein. Avtorica, ki se že dolgo ukvarja s fenomenom tako imenovanega »Kärntna Lied-a«, je v pričujoči knjigi skušala izmeriti in dognati psihološke korenine koroške ljudske pesmi. Da se je pri tem spravila nad marsikatero sveto kravo, ne čudi, a bolj važno je, da se je končno nekdo lotil znanstvene obravnave te za Koroško tako difcilne zadeve. Morda bo to vsaj

kanček prispevalo k temu, da svoje pesmi in začeli razmišljati bojo ljudje bolj zavestno peli o ozadjih.

wafra

ZA VELIKI TEDEN

Razstava v Drumlovi štavi

V nedeljo zvečer so v znani kulturni »Uničevi štavi« na Bistrici na Zilji odprli razstavo Oskarja Rotovnika-Okija iz Slovenj Gradca, umerjeno na versko tematiko Kristusovega trpljenja.

Odprtje je bilo deležno velike pozornosti, ob njem pa se je zbralo precej obiskovalcev. Izboren je bil tudi kulturni spored, saj sta Urgi Plamenig in gostiteljica Jožica Čertov-

Druml brala pesmi Antona Kuchlinga, nekdanjega farnege bistriškega župnika, in pa Petra Turrinija, poleg teh pa tudi svoje pesmi.

Otvoritve razstave se je poleg razstavljalca udeležil tudi slovenski konzul mag. Novak.

V velikonočnih praznikih si razstavo lahko ogledate do ponedeljka, 8. 4. 96, vsak dan od 18. do 20. ure

Z Raggerjevo shrlijvko »Kakerlak« o psihičnem bolniku in ščurku (grilu) ter Mittererjevo enodejanko »Čas obiska« je pretekli petek v okviru zasedanja interesne skupnosti IG Kultur Österreich v šentjanskem k&k centru gostovala evangeličanska igralska skupina iz Bolšperka. Predvsem v Mittererjevi enodejanki iz miljeja domov za ostarele je skupina pokazala veliko občutka in igralskega angažmaja.

f. w.

»ZARJA« ŽELEZNA KAPLA – OBČNI ZBOR

»Jezik ni samo pravica, je predvsem tudi dolžnost«

Preteklo soboto je v Beli pri Železni Kapli potekal redni občni zbor Slovenskega prosvetnega društva »Zarja«. V lepo pripravljene dvorane gostilne Podobnik se je zbralo nad sedemdeset društvenikov. Uvodni glasbeni intermezzo so oblikovali mešani pevski zbor »Zarja« pod vodstvom novega dirigenta Slavka Mežka in instrumentalisti Milena Novak in Elisabeth Miklau na harfah. Po izvolitvi zapisnikarja in dveh overovateljev ter predsednika občnega zbora smo v poročilih predsednika, tajnice in blagajničarke slišali osnovne informacije in nekatere misli k pretekli mandatni dobi, ki je trajala pet let.

Predsednik društva Jože Blajs se je v poročilu najprej iskreno zahvalil vsem aktivnim članom in tudi vsem drugim, ki dobrohotno spremljajo delo društva. Poudaril je, da je lahko odbor uspešen samo toliko, kolikor obstaja pripravljenost ljudi za sodelovanje. In na tem področju so lahko v društvu zelo zadovoljni. Opozoril pa je tudi na dejstvo, da predvsem pri mlajši generaciji upada jezikovno znanje in da je zaradi velikega vpliva medijev in drugih faktorjev slovenski jezik na Koroškem resnično ogrožen. Ker pa jezik ni samo sredstvo komunikacije, ampak je tudi način mišljenja, izraz kulture, zgodovine, dediščina prednikov, odsev medsebojnih vplivov, in in in, bi z njim odšlo tudi vse to bogastvo. Poudaril pa je resnico, na katero sami dostikrat pozabljamo: »Jezik ni samo pravica, jezik je predvsem tudi dolžnost!«

Tajnica Helga Dobeitz je poročala o delovanju odbora in o večjih prireditvah, ki jih društvo vsako leto uspešno organizira in izpelje, kot so to prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku, pustna prireditve, poletna noč, Dober večer, sosed in druge. Blagajničarka Zofija Smrtnik pa je v svojem poročilu povedala, da društvo finančno kljub mnogim dejavnostim in obveznostim posluje kar dobro.

Poročila sekcijских vodij pa so prikazala razvejavnost in angažiranost društvenikov. Za pevsko sekcijo je Marija Ošina povedala, da je imel zbor v zadnjih petih letih veliko nastopov. Na začetku te mandatne dobe je zbor vodil še Božo Hartman, ki je potem zahtevno delo zborovodje predal znanemu glasbeniku Gabrijelu Lipušu. Pod njegovo taktirko se je zbor naučil dvajset novih, precej zahtevnih pesmi, od katerih jih je večino tudi posnel. Zaradi preobremenitve Lipuša je ob začetku letošnjega leta vodstvo zbora prevzel glasbeni pedagog in zborovodja Slavko Mežek iz Žirovnice.

Množica zavzetih društvenikov kapelske »Zarje«

Zbor je imel v tej dobi nad 130 vaj in nad 30 nastopov. Kot zelo razveseljiv dogodek pa lahko ocenimo ustanovitev otroškega pevskega zbora, ki je pričel z vajami en dan pred občnim zborom in v katerem trenutno sodeluje 23 otrok. Tudi tega vodi Slavko Mežek.

Iz poročila dramske sekcije, ki ga je podala Karolina Rozman, smo izvedeli, da je ta sekcija pod vodstvom režiserja Poldeja Zundra imela v teh letih dve premierni predstavi in sicer komedijo »Voda« in groteskno komedijo Žarka Petana »Poslednja vojna njegovega veličanstva«. Člani dramske sekcije pa so nosili tudi glavno breme ob prireditvah za slovenski kulturni praznik, ob pustnih prireditvah, prireditvah ob državnem prazniku, sooblikovali pa so tudi spominsko svečanost ob 50-letnici konca vojne v Celovcu. Lani pa so uprizorili še opereto »Miklavž prihaja«, pri kateri je sodelovalo nad 40 otrok.

Za folklorno sekcijo je poročal vodja Marjan Oraže. Iz njegovega poročila smo izvedeli, da je imela skupina v tem času skoraj petdeset nastopov in dve veliki turneji, in sicer leta 1993 na Slovaško in leta 1994 v Francijo. V letu 1995 pa je imela ves teden v gosteh 40-člansko oksitansko folklorno skupino iz Bretagne. Folklorna skupina SPD »Zarja« letos obhaja 25-letnico svojega obstoja.

Vodja športne sekcije Albert Rozman je poročal o športno-rekreativni dejavnosti, ki ima v kapelskem društvu že staro tradicijo. Vsakoletne sankarske in smučarske tekme in v zadnjih letih tudi tekme s »klumpa« imajo velik odziv in ob njih mladi in stari navezujejo prijateljstva z drugimi športnimi klubi, saj so se teh tekem udeleževali tudi športniki iz Slovenije in iz sosednjih občin. Poleg tega pa je športna sekcija

priredila deseterboj in v počitnicah organizirala športni dan, ki je bil namenjen predvsem družinam in otrokom. Ta dejavnost dopolnjuje društveno delo in si odpira pota do ljudi na zelo privlačen način.

Za tamburaše je poročala Andreja Pasterk. Po nekajletnem molku so se mladi spet zagnano lotili dela. Njihovo delo pa otežujeta predvsem dejstva, da so člani tamburaškega zbora raztreseni po raznih krajih Koroške in celo Štajerske in da jim še manjka izkušeni dirigent. Toda vnema, s katero so pri stvari, bo prebrodila tudi te težave.

O knjižničarstvu pa je naposled podala poročilo še Karla Haderlap. Nekoliko razočarana nad tem, da knjiga v današnjem času nima več tistega mesta, ki bi si ga zaslužila, pa je poudarila, da skuša to nadoknaditi tako, da osebno nagovarja ljudi k branju. V društveni sobi, kjer je tudi knjižnica, ki ima nad 900 knjig, pa sta bila organizirana tudi dva literarna večera in sicer večer z Jankom Messnerjem in literarni večer domačih avtorjev.

Iz diskusijskih prispevkov pa je bilo v glavnem slišati, da je društvo delovalo zelo uspešno. Treba pa se bo lotiti še raznih nalog, predvsem na področju jezikovnega izobraževanja. Predlog, da bi v Železno Kaplo dobivali več otroških uprizoritev in tako prispevali k jezikovni izobrazbi, je treba nedvomno upoštevati, prav tako kot organizacijo lažjega pristopa k slovenskim videofilmom. Treba pa bo spet sprožiti diskusijo o televizijskem pretvorniku, ki bo prebivalcem teh krajev omogočal tudi sprejem slovenske televizije. Da pa je dosti drugih problemov, ki se sicer neposredno ne tičejo društvenega dela, vendar močno prizadenejo njegove člane, kot so to delovna mesta, vprašanje raz-

vojne smeri turizma idr., pa je tudi dejstvo.

Pri volitvah je bil v vseh točkah potrjen predlog starega odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen mag. Jože Blajs, podpredsednika sta Willi Ošina in Marija Ošina, tajnica je postala Liza Smrtnik, njena namestnica Helga Dobeitz, blagajničarka Marija Benetik, namestnici pa Sonja Maloveršnik in Anka Hribar. Razširjeni odbor pa sestavljajo vodje sekcij in njihovi namestniki ter odgovorni za razna druga delovna področja: Bojan Kuchar in Marija Ošina (pevska sekcija), Erhard Ošina in Karolina Rozman (dramska sekcija), Marjan Oraže, Fridi Osojnik in Krista Oraže (folklorna sekcija), Tatjana Sadolšek in Michaela Traunik (tamburaši), Albert Rozman, Hannes Oraže in Manfred Maloveršnik (športna sekcija), Karla Haderlap (knjižnica), Miha Traunik (obveščanje), Tomi Ošina (inventar in tehnika), Ludvik Tomaschitz

(nakupi, pogostitve), Peter Kuchar ml. (reklama, pogodbe), Miha Kuchar (stiki z občino). Pregledovalca računov pa sta Andi Ošina in Pepi Oraže.

Kot gostje so spregovorili tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle, ki je izrazil svoje zadovoljstvo nad pozitivnim vzdušjem v društvu in razvejano dejavnostjo. Poudaril pa je predvsem sintezo, ki je uspela društvu z dvema centralnima prireditvama ob slovenskem kulturnem in avstrijskem državnem prazniku. Obljubil pa je, da bo SPZ tudi naprej z vso vnemo podpirala delovanje društva. Podžupan Engelbert Ojster je kot zastopnik občine poudaril predvsem pomen društva za kulturno dejavnost v občini in čestital k uspešnemu delu. In tudi frakcijski vodja Enote liste v Železni Kapli Franc Jožef Smrtnik je poudaril pozitiven pomen delovanja, ki ga opravlja društvo. Predlagal pa je tudi temeljni pogovor o raznih političnih vprašanjih, kot so to dvojezični napisi in razne zakonske ureditve v zvezi s pravicami slovenske manjšine. Dr. Gustav Brumnik pa je kot predsednik sosednjega društva SPD »Valentin Polanšek« izrazil veselje nad neproblematičnim sodelovanjem med obema društvoma in poudaril, da je dovolj dela za vse. Župan dr. Peter Haderlapp je tudi za naprej obljubil podporo občine in izpostavil pomen društvenega delovanja.

Občni zbor je zaključil predsednik društva s prošnjo in pozivom k sodelovanju: »Osebno sem ponosen na ljudi v društvu in mislim, da smo lahko nanj vsi ponosni. Vzemimo ga kot lepo priložnost preživeti svoj prosti čas dejavno, smiselno, angažirano in kreativno, v krogu pristih, raznolikih, živih ljudi...«

J. M.

Klub slovenskih študentk in študentov v Gradcu se vedno znova dokazuje kot izredno aktiven. Konec marca so študentje priredili »Slovenske dneve« s predavanji in workshopi na graški univerzi na temo tujci v domovini, identiteta in solidarnost, odziv pa je bil presenetljivo dober. Pokrovitelj je bilo več: rektor Helmut Konrad, graški župan Alfred Stingl, mestni svetnik za kulturo Helmut Strobl, poslanec dr. Martin Wabl in poslanec Christian Brünner. O izobraževalnih dnevih bomo poročali prihodnjič.

Prvič na cvetno nedeljo, 31. marca 1996, je Krščanska kulturna zveza v celovškem Domu glasbe priredila svojo tradicionalno osrednjo pevsko revijo »Koroška peja«, s katero pevske skupine nudi možnost, da nastopajo v širšem zborovskem sklopu. Letos so se koncerta udeležili zbori iz Koroške, Slovenije (APZ »Tone Tomšič«) in Italije (skupina iz Ukev v Kanalski dolini) ter tako s pesmimi udeležili zamisel skupnega slovenskega kulturnega prostora. Med gosti sta bila tudi ljubljanski pomožni škof Uran in tajnik SPZ Janko Malle. Prihodnja »Koroška peja« bo spet v začetku marca.

Ziljske Pijke pri Cingelcu

»Pijke«, mladinska lutkarska skupina SPD »Zilja« je minulo soboto gostovala pri Cingelcu na Trati in, kot že domala dvajsetkrat poprej in drugod, tudi tu navdušila številno občinstvo. Mlade Ziljanke in Ziljani so staro ziljsko pravljico o »črnelnem piklenu« (rdečem piskrču), ki je v občaslovenski literaturi znana tudi kot »Mojca Pokrajculja«, zaigrali sveže, živahno in popestreno z vložki v ziljskem narečju. Glasba v živo Edija Oražaja je bila dodaten čar predstave.

Literarni večer v Selah

Skupaj z Društvom pisateljev so Selani pripravili literarno branje v farnem domu, kjer so brali domačinka Zalka Kelih-Olip, Pliberčanka Anita Hudl, Gustav Januš, ki je bil v Selah rojen, ter Herman Germ. Zdi se, da raste zanimanje za tovrstne prireditve, saj je bil obisk izredno dober. Posebno zanimivo je bilo slišati Zalko Kelih, ki je predstavila svoje pesniške prvence, od katerih so bili tisti v narečju deležni navdušenega aplavza.

OBCNI ZBOR IG-KULTUR

OBCNI ZBOR IG-KULTUR

Svobodna kulturna scena – politični subjekt!

Pretekli petek in soboto je v k & k centru v Šentjanžu potekal občni zbor te avstrijske kulturne interesne skupnosti. Zastopniki in zastopnice raznih kulturnih organizacij in iniciativ iz vseh zveznih dežel so poročali in razpravljali o bogatem in razvejanem delovanju v preteklem letu 1995 in o smernicah za bodoče delo.

IG – Kultur je bila ustanovljena v letu 1990 kot društvo in danes šteje približno 200 članov. Namen in cilji tega združenja pa so sledeči: interesno zastopstvo »svobodnih kulturnih delavcev in delavk«, sindikalno zastopstvo, koordinacija in servisna služba, izobraževanje in delo v javnosti. Poleg predsedstva in poslovodstva deluje še sosvet predstavnikov in predstavnic zveznih dežel kot povezovalni člani »baze« in centra ter strokovni sosvet.

Medtem ko varčevalni paket nove vlade na zvezni ravni kakovostno ne pomeni zarez za svobodno sceno, so posledice za nekatere lokalne in regionalne kulturne centre vendarle občutne (manj denarnih podpor), nekateri centri pa so celo morali prenehati z delovanjem (npr. ženski kulturni center v Salzburgu). Zaostriale pa so se tudi delovne razmere raznih iniciativ na področju socialnega, davčnega, delovnega in finančnega prava. Delovne pogodbe, višje od 5.600 šil., je treba obvezno javiti socialni zavarovalnici. Zaradi tega bo IG – Kultur v bodoče povečala več pozornosti delovnim pogojem kulturnih iniciativ. Interesna skupnost – kultura je v preteklem delovnem obdobju organizirala razne seminarje, diskusije o družbenem pomenu svobodnih kulturnih delavcev

in delavk, izdali so informacijski bilten in se aktivno vključili v kulturnopolitično diskusijo, še posebej pa so problematiko tematizirali v svoji brošuri »Kulturno sovražstvo v Avstriji«.

Na sobotnem občnem zboru pa so udeleženci razpravljali o težiščnem delu v prihodnosti in sklenili realizacijo naslednjih projektov (odvisno seveda o finančnih zmožnosti): delavnica o pomenu kulturnega dela v prihodnosti, časopis za kulturno politiko (štirikrat letno), knjiga o avstrijskih kulturnih iniciativah na osnovi raziskave o podatkih iniciativ, anketa (prvi korak) in konferenca o razvoju kulture v Avstriji. Nadalje so delegati in delegatke izrazili željo po sodelovanju in izmenjavi mnenj z drugimi kulturnimi iniciativami v EU (kooperacije, denarne podpore EU itd.).

m. š.

STUDIOBÜHNE BELJAK

»Beirut« in diskusija o aidsu

Do 29. marca je bila v kletnem gledališču v Beljaku na sporedu odrska predstava »Beirut«, ki je nastala leta 1990, knjigo je napisal Alan Browne, ki je sam umrl za posledicami aidsa (SV je o tem že poročal).

V zvezi z odrsko predstavo, ki tematizira ljubezen v ekstremnih okoliščinah, so preteklo soboto po predstavi diskutirala dr. Trusnovič od bolniške blagajne, pater Clemens z Dunaja, ki spremlja bolnike aidsa, mag. Thomas Dullnig za koroško aids pomoč, mag. Melitta Trunk v zastopstvu referenta za zdravstvo Ausserwinklerja, bolniška sestra Inge Pasterk iz celovške bolnišnice in oba igralca Paula Aguilera (priežnica iz Čila) in Roland Jaeger.

Nekaj števil: po vsem svetu je sedaj s HIV inficiranih približno 18 milijonov ljudi. Najbolj prizadeta pa sta revna kontinenta Afrika in Azija. Nekateri eksperti pa napovedujejo za l. 2000 40 – 100 milijonov inficiranih. Od 18 milijonov inficiranih jih ima približno 4,5 milijona aids,

nihče pa ne pozna natančnega števila. Na Koroškem so od leta 1981 dalje našli 48 inficiranih, 28 bolnikov pa je za posledicami aidsa umrlo, sedaj pa je znanih osem primerov.

V živahni diskusiji so diskutanti ugotovili, da je največji problem aidsovih bolnikov (pa-

ter Kriz, setra Pasterk in Dullnig) družbena izolacija, getoizacija. Vsi so zahtevali več strpnosti do teh bolnikov in še več informacij (tudi gledaliških predstav) o tej bolezni. Aids je danes tabu, bolniki se bojijo javno priznati svojo bolezen. Aids je v naši družbi negativno stigmatiziran v primerjavi z rakom ali obolenji na srcu in krvnem obtoku (za temi posledicami letno umre v naši državi približno 15.000 ljudi).

Aids je posledica »naravnega propada v naši družbi«, »božja kazen« itd. pridigajo nekateri vroči zastopniki cerkve in konzervativnih političnih krogov. Dr. Trusnovič je bolezen aids predstavil z medicinskega vidika in ugotovil, da proti njemu ni stoodstotnega sredstva, zdravila. Vsak pa se lahko varuje z informacijo o preventivi in z odgovornim vedenjem do sebe in sočloveka in z uporabo kondoma v seksualnem življenju. Diskusijo je vodila psihologinja mag. Trannacher.

m. š.

4

Piše Jozi Wutte

Tamponska cona med sprtnimi sosedami

Stranka VMRO danes v Makedoniji sicer nima več tolikšne politične teže in tudi gospodarske sankcije proti Makedoniji je Grčija medtem že preklicala, a še vedno je Albanija edina sosed, ki je Makedonijo brez-pogojno priznala kot samostojno državo; Srbija o priznanju noče niti slišati, Bolgarija je državo sicer priznala, ne prizna pa makedonske nacije, Grčija pa še vedno zahteva spremembo imena, s katero bi Makedonija signalizirala, da nima ambicij po reviziji meja. To je tudi razlog, da je bila Makedonija sprejeta v Združene narode le pod imenom FYROM (Bivša jugoslovanska republika Makedonija). Razen tega tudi opcija razdelitve Makedonije med imenovanimi tremi sosedami ni še povsem pozabljena. Da doslej ni prišlo še do nobene tozadevne ofenzive, se imajo Makedonci verjetno zahvaliti le vojaški pat-poziciji sosednjih držav. Vsaka mora namreč računati s tem, da ostale ne bi gledale mirno, kako si ena priključuje makedonski teritorij. Dodatno k temu pa makedonski manjšini v Bolgariji in Grčiji doslej še nista priznani in vsak poskus uveljavitve manjšinskih pravic s strani Makedonije bi sosedi razumeli kot napad na ozemeljsko integriteto.

Še bolj kritičen kot zunanje-političen pa je položaj v državi sami. Gospodarstvo je na tleh, saj se je zrušil ves dosežani trg, ki je potekal izključno na osi sever-jug. Z Albanijo in Bolgarijo v preteklosti iz političnih razlogov ni bilo skoraj nobenih gospodarskih kontaktov in temu primerno nerazvita je tudi infrastruktura prometnih povezav. Gospodarsko sodelovanje z ostalima dvema sosedama pa je onemogočila aktualna politična situacija: Grčija je, kot že rečeno, zaradi imena kaznovala Makedonijo, na severu pa je Srbija, proti kateri je do pred kratkim veljal mednarodni embargo (čeprav je slišati, da je trgovanje med državama v času embarga funkcioniralo bolje kot po njem). Zato je edino makedonsko upanje Evropska unija. »Tako se pač prodajamo«, kot pravi neka študentka. »A to ni nič novega. Prej smo se prodajali Sloveniji, zdaj pa Nemčiji in drugim zahodnim državam.«

Multinacionalna država

Da takšne gospodarske okoliščine še dodatno podpirajo nacionalistične tendence v državi, je seveda jasno, saj je treba imeti grešnega kozla. In teh je v Makedoniji več kot dovolj. Makedonija je namreč nacionalna država samo na papirju, v resnici pa je le približno polovica prebivalstva (po uradnih podatkih 65%, po podatkih

Odkar je pred petimi leti razpadla Jugoslavija in sta bratstvo in enotnost le še zgodovinska pojma, se v avstrijskem časopisu precej piše o državah naslednicah, seveda z različno intenzivnostjo. Piše se o bratomorni vojni, njenih vzrokih in perspektivah za mirno rešitev konfliktov; predvsem v slovenskih časopisih na Koroškem pa bolj o novoodkriti »matični domovini« Sloveniji, ki da je uresničila svoj tisočletni sen. S tem pa je tudi že konec. Tam nekje ob Drini se horizont avstrijskih novinarjev navadno konča. Da tudi onkraj te reke živijo še ljudje, se čisto pozablja. Prav to dejstvo je v meni zbudilo zanimanje za južni del nekdanje Jugoslavije, za Srbijo in Makedonijo.

Stara (turška) čaršija v Skopju, v kateri živijo Albanci, Makedonci pa mednje skoraj ne zaidejo

Albancev 40%) makedonske narodnosti. Približno ena tretjina je Albancev (po uradnih podatkih samo 23%, toda štetje so mnogi Albanci bojkotirali; sami pravijo, da zato, ker mnogi niso dobili državljanstva in niso bili upoštevani, medtem ko uradne oblasti govorijo o načrtnem bojkotu; dejstvo pa je, da je Albancev več, kot kažejo rezultati štetja), ostalo prebivalstvo sestavljajo Turki, Romi, Srbi, Vlahi in druge narodnosti.

Medtem ko so manjše narodnosti s svojim statusom bolj ali manj zadovoljne, je situacija Albancev povsem nerešena, saj kot narodnost, ki številčno ni dosti manjša od makedonske, nočejo biti manjšina, temveč državotvoren narod z enakimi pravicami. Toda od tega cilja so še precej daleč. O tem pričajo odstotki Albancev v državnih ustanovah: v vojski 17 (čeprav so s svojo visoko nataliteto izredno mlad narod in bi potemtakem po vsej logiki moralo biti v armadi več mladih Albancev, saj velja splošna vojaška obveznost za vse moške državljane); v policiji en odstotek (tudi v krajih z albansko večino); v državnih industriji nimajo nobene možnosti za zaposlitev (celo v krajih z nad 90 odstotkov Albancev je njihov delež manj kot 20-odstotni), na državnih univerzah v Skopju in Bitoli je albanskih študentov od 1,5 do 2 odstotka (kljub temu imenovani pozitivni diskriminaciji, po kateri naj bi bilo 10 odstotkov študijskih mest rezerviranih za pripadnike manjšin).

Da se Albanci vendarle ne bi preveč oddajili od države, je njihova najmočnejša stranka PDP (Stranka demokratične prosperitete) dobila v zamenjavo za mir in za sodelovanje v vladni koaliciji pet ministrskih mest (eno četrtino). Toda to so v glavnem resorji brez politične teže. »Bolje bi bilo, če bi imeli pet direktorjev v državnem gospodarstvu in nobenega ministra«, je prepričan Sami Ibrahim, poslanec te stranke. »Od teh ministrov dejansko nimamo nobene koristi, saj so v ministrskem svetu le nekakšna opozicija in jih ostali vedno preglašujejo. Dejansko smo jih dobili samo zato, da se Makedonci lahko pred svetom hvalijo s tem, da v Makedoniji ni medetničnih konfliktov ter da z Albanci zgledno sodelujejo.«

4. Nekakšen apartheid

Resnici na ljubo je treba povedati, da nizkemu odstotku Albancev v makedonskih državnih strukturah ni kriva le diskriminacija s strani Make-

doncev, temveč tudi njihova nepripravljenost, da bi se integrirali. To razlagajo z različno tradicijo, predvsem pa z drugačno vero: Albanci v Makedoniji so namreč večinoma muslimani, medtem ko so Makedonci pravoslavni. S tem povezano je dejstvo, da so mešani zakoni popoln tabu, saj bi bila Albanka, ki se poroči z Makedoncem (obratno bi bilo manj tragično) takoj izključena iz družinskega klana. Ta pa igra v njihovem življenju pomembno vlogo. Najstarejši moški družinski član je še vedno poglavar družine, katerega avtoriteti se je treba podrediti. V tradicionalnih družinah gre to tako daleč, da se mlajši člani ne smejo izobraževati, saj bi sicer lahko s svojim znanjem spodkopali avtoriteto poglavarja. Predvsem za ženske izobraževanje ni predvideno – sploh pa ne v izobraževalnih ustanovah, kjer bi lahko prišle v kontakt z Makedonci. Avtoriteta poglavarja pa gre tudi tako daleč, da lahko odloča o življenju in smr-

ti – ravno pred kratkim je prišlo spet do umora zaradi tako imenovanega »krvnega maščevanja«.

Še manj kontaktov do svojih sosedov iščejo Makedonci, ki se večinoma do Albancev obnašajo prav ignorantno. Čeprav jih v resnici ni dosti več kot Albancev, jim premoč v vseh oblastnih in ekonomskih strukturah daje pravico močnejšega. Za veliko večino so Albanci le neko zaostalo pleme, katerega kultura je nepomembna in njihovega jezika se na noben način ne bi učili, ker da je manjvreden.

Tako pač živi vsak narod zase in ve le malo o sosedu, čeprav z njimi živi v isti ulici. Goran Momirovski, predstavnik mednarodne študentske organizacije AEGEE in urednik makedonske televizije stanje opisuje takole: »Dejansko vlada v Makedoniji neke vrste apartheid. Sicer nimamo nobenega zakona, ki bi kontakte med narodnostima prepovedal, a imamo nek nenapisan zakon, po katerem se ravnajo vsi. Nad dvajset let živim z Albanci v istem mestu, pa o njih ne vem ničesar. To je strašno.«

Kot primer za apartheid navaja kolegico, ki je nedavno kot prva Albanka dobila lastno oddajo na makedonski televiziji. To nikakor ne pomeni, da je govorila albansko. Edinole, po čemer se je prepoznalo, da je Albanka, je bilo njeno ime. In to je bilo za gledalce že preveč. Kar deževalo je protestnih pismem in ogorčenih telefonskih klicev. Argumentirali so s tem, da imajo Albanci že tako svoje oddaje.

Zato je bilo Goranu težko razumljivo, kako lahko pri nas koroški Slovenci sodelujemo v nacionalni študentski organizaciji (v Makedoniji sem bil kot sodelavec vseavstrijskega časopisa Visokošolske zveze »uni libre«). Zdelo se mu je tako enkratno, da je naju z Jožetom spontano povabil kot gosta v svojo televizijsko oddajo »Dobro jutro, Makedonija«. Še bolj osupel pa je bil, ko sva mu tam povedala, da v ÖH sodelujejo tudi tujci, na dunajski univerzi med drugim tudi Albanka iz Skopja.

(Se nadaljuje)

Meto Jovanovski, predsednik makedonskega Helsinškega komiteja

Sami Ibrahim, predstavnik največje albanske stranke PDP v Makedoniji

DOB PRI PLIBERKU

Slovo od Petrove mame

In ko so bratje in sestra, Štefej, Anzej, Franc in Rezka, odleteli kot lastovke iz svojih domačih gnezd, je ostala na Petrovi domačiji edino še Micka. Po starših je prevzela Petrov dom, da ga obvaruje in ohrani zavednega tudi bodočim rodovom. Za življenjskega druga si je izbrala vaščana, marljivega Mlinarjevega Franca Kuežnika. Pri Petru se je začelo spet novo življenje in nov boj za obstanek in narodno širino in zavednost. Otrokom Francu, Štefki in Marici je v vsej svoji veličini vsadila v srca podedovano zavest, poštenost in srčno dobroto.

Pokojna Marija Kuežnik, dobiteljica, vedno nasmejana in potrpežljiva, pa se ni razda-

jala samo svoji družini, temveč se je vedno udejstvovala tudi na kulturnem in političnem področju in prihajala na razne prireditve v bližnji in daljni okolici. Zelo rada se je udeleževala tudi potovanj in uživala ob nepoznatih krajih in ljudeh. Pa še eno čednost je imela: rada je hodila v božji hram, da si odpočije in tam po toži svoje morebitne boli in težave. Tudi po težkih operacijah je bila polna upanja in žareče topline. Ko pa je zadnjikrat iskala zdravniško pomoč na Dunaju, je kljub izredni življenjski volji morala podleči boleznim in zdravniški zmoti.

Na nončaveškem pokopališču se je pretekli četrtek zbralo veliko ljudi, da se za

vedno poslovijo od zavedne, ponosne, dobre in skromne pokojne Petrove Micke, prave prisposode slovenske matere, ki je te vrline vsadila tudi svojim otrokom.

Pogrebni obred je opravil pliberški župnik mag. Ivan Olip. Predsednik SPD »Edinost« v Pliberku Jožko Hudl pa ji je v imenu vseh organizacij izrekel besede zahvale. Moški pevski zbor »Foltej Hartman« je pokojni na domu in ob grobu zapel žalostinke, ki so napravile slovo še bolj boleče.

Naj ji bo domača gruda po napornem in plemenitem življenju lahka. Možu Francu, sinu Francu, hčerkama Štefki in Marici ter bratoma Francu in Janku, sestri Reziki in vsem sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje. *ikej*

Prejšnji teden je nenadoma v večni počitek zaspala Marija Kuežnik, roj. Messner, p. d. Petrova mati iz Doba pri Pliberku. Njena smrt ni pretresla le njene najbližnje, temveč tudi vse, ki smo blago Petrovo mamo poznali. Nihče ni pričakoval, da se z obiska pri svoji hčerki na Dunaju ne bo več vrnila.

Pokojni dobri in zavedni materi se je pred 76 leti luč življenja prižgala pri Petru v Dobu, kjer je preživljala svoja otroška leta. V družini njenih staršev Ivane in Štefana Messnerja so se rodili štirje fantje in dve deklici in na srednjeveliki kmetiji ji v mladosti ni bilo kaj prida. Že kot otroci so morali poprijeti za delo, in skrb za vsakdanji kruh je pokojno oblikovala vse njeno življenje. Njena mati Ivana Možina, por.

Messner, se je zavedala, da mora svojim otrokom nuditi več kot samo golo življenje, in jih je prav zaradi tega dala v šole v Pliberk in potem še na višje šole. Bica Ivana, ki je bila Krašovka in je zrasla na skopih gruntih, je vedela, da je pri Petru mogoče več prigarati kot le goli kruh za obstanek, namreč duhovno rast in izobrazbo svojih otrok. Kot zavedna slovenska mati je z samoodpovedjo marsičesa privarčevala za stroške šolanja svojih otrok. Njihova bistrost in pridnost se je končala z akademsko izobrazbo. Brat Jozelj pa je moral dati svoje življenje v drugi svetovni vojni.

28 KRIŽANKA										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				13						
14			15		16					
17				18		19			20	
	21				22		23			
24	25			26		27			28	
29			30						31	
32		33							34	35
	36			37		38	39			
40		41	42			43				44
45	46								47	
48				49			50			

VODORAVNO: 1. zimsko središče v Sloveniji 12. leča, povečevalno steklo 13. prodajalec papirnatih zidnih oblog 14. posteljno pokrivalo 16. odprtina v steni 17. zavarovanje svojega izuma 19. ena od nebesnih smeri 21. kraj pri Milanu (formula 1) 23. Sketova junakinja iz Roža (Miklova ...) 24. kradljivec 26. otoška državnica v Sredozemlju 28. arabski žrebec 29. Enotna lista 30. del naslova Andersenove pravljice (Grdi ...) 31. velika sibirski reka 32. rožica 34. gljivična bolezen v ustih z belo oblogo, navadno pri dojenčkih 36. začetek abecede 37. Ivan Tavčar 38. gobavost 41. moška oseba, ki je v reji 44. akademski klub 45. žival iz rodu sesalcev, kamor spadajo tudi miši 47. oče 48. površinska mera (100 m²) 49. Josip Murm 50. gora v Karavankah

NAVPIČNO: 1. gnilo jajce 2. surovina za pridobivanje kovin 3. tek, poželenje po hrani 4. uporaba stvari, tudi nepremičnin za dogovorjeno vsoto denarja 5. okrajšava za »starejši« 6. poganjek, cima 7. egipčanski sveti bik 8. zgodovina nastanka 9. trava druge košnje 10. egipčansko božanstvo 11. najvišja gora Turčije 15. nepravilnost, odklon od splošnega pravila 18. kdor tlači 20. pisna razprava o kaki stvari 22. ime angleškega igralca

Guinnessa 25. drugo ime ameriškega izumitelja Edisona (Thomas ...) 27. delavec v tekstilni tovarni 30. konec polotoka 31. kraj blizu Koprca pod Socerbo ob italijanski meji 33. španska reka 35. lovec na rake 39. Emilij Cevc 40. nekdanji turški velikaš 42. naša športna poročevalka (Velik) 43. nesposoben govora, brez besed 46. ljudska republika 47. Anna Boleyn

Rešitev iz prejšnje številke:

Vodoravno 1. PRI JOKLNU 9. VATIKAN 15. SOVA 16. LEASING 18. KANU 19. IVANKA 21. STO 22. IMENIK 24. NT 25. URNINA 27. ŠTEBEN 28. JANŠA 30. TUNIKA 32. AL 34. ARA 35. KEATON 37. TONAŽA 40. VIBA 42. HLEV 43. ROMI 44. EL 45. A CONTO 47. KITARA 49. ALI 50. SARDELA 52. TOK 53. NOVEC 55. OKORNEŽ 58. BAZA 59. REGRA 62. ALBANI 65. KOVAČ 66. OLJARNA 67. NOS
Navpično: 1. PSINJA VAS 2. ROVTARICA 3. IVA 4. JANUŠ 5. KLAN 6. LE 7. NASNUTEK 8. USTANOVI TELJ 9. VN 10. AGITATOR 11. IKBANA 12. KANELA 13. ANIN 14. NUK 17. IO 20. KRAK 23. ME 26. ITAL 27. ŠK 29. NABOR 31. IN 33. PALICA 36. EHOLOT 38. OMAN 39. ŽELEZNO 41. ANDORA 43. RAK 46. TEKAČ 48. TOŽBA 49. AVA 51. AR 54. OBI 56. NAL 57. INN 59. RK 60. EO 61. GV 63. AR 64. CA

V spomin na Petrovo mamo objavljamo črtico »Micka« iz Gorših storij njenega brata Janka Messnerja

Ko sva Micka in jaz tisto jutro konec prosinca stopila na mlečno cesto, resda ni pritiskal tisti strupeni mrz, ki je atej o njem trdil, da je pasji, vendar je že pri Nonči vasi jel padati sneg na naju v ogromnih mokrih kosmih. Strehe nisva imela, saj nama nikakor ne bi mogla koristiti: bog nama ni dal še tretje roke, da bi jo bila mogla držati nad glavo.

Brodila sva po mrzli žlabudri in sanjala o neprepustnih toplih snežkah, ki si jih tedaj že lahko kupil, če si imel dovolj denarja. Na povratku iz mesta na hribček v ljudsko šolo pa nama je nenadoma zažvižgal leden veter okrog ušes. Mickino premočeno zimsko krilo, debelo in dolgo, je v nekaj trenutkih zmrznilo in bilo podobno zvonu, pod katerim sta se premikala dva kembeljna, njeni premrli nogi. S silnim telesnim in duševnim naporom in z zadnjimi močmi v prezeblih stopalih sva se privlekla po kratki strmini gor v šolo. S silo sva razklenila zmrznjene prste, da bi se rešila praznih kangel in jih odložila v temni kot stopnišča. Ko sva stopila v veliko

toplo učilnico, so učenci prasnili v smeh nad nenavadno prikaznijo. Obstopili so Micko in se veselili nad njo kakor nad kakim svetovnim čudom. Smejale se je tudi nadučitelj, zlikan in briljantiniran surovež v prtenih dokolenkah in knickerbockercih, zvest izvrševalec navodil, ki mu jih je dajal »Schulverein Südmark«.

Micka

Moja otrpla sestra, vsa neobogljena, s prezeblimi usti, ni kazala nevolje in je molče požirala njegovo brezčutnost. Bil je poročen, vendar brez otrok. Imel je stanovanje v tisti šoli. To je zavzemalo več ko pol poslopja. Naposled je postavil svojo sestro k lončeni peči sredi učilnice in dejal:

– Tu se boš kmalu odtajala. Stala je tam z zardelimi lici in povešenimi očmi. Začel se je pouk, učenci pa se niso mogli pomiriti in se niso mogli. Kar naprej so pogledovali tja, kjer je nepremično stal nedojemljivi spomenik iz ledu. Po nekem času zašušljajo in se po tistem smejijo.

Zahvala

Ob boleči izgubi naše blage mame gospe Marije Kuežnik, ki nas je nepričakovano zapustila, se zahvaljujemo vsem, ki so naši žalosti stali ob strani, nas tolažili in nam pomagali.

Hvala sosedom in znanecem, ki so se z molitvijo od pokojne poslovili na našem domu.

Posebna zahvala g. župniku mag. Ivanu Olipu za molitve, tolažbo in opravljeno pogrebno slovesnost, gospodom duhovnikom za somaševanje,

pevcem Moškega pevskega zbora »Foltej Hartmann« za občuteno petje in g. Jožku Hudlu za poslovljene besede ob grobu.

Hvala vsem, ki so prispevali za svete maše, za cerkev sv. Boštjana v Dobu ali za gradnjo Kulturnega doma v Pliberku.

Spominjajmo se naše mame – Petrove Micke – v molitvi in jo ohranimo v naših srcih!

*Petrova družina
Dob, 2. aprila 1996*

Ne upam si dihati, kaj še pogledati okoli sebe. Od sramu zardelo sestro vidim tudi tako, ne da bi jo pogledal. S sklonjeno glavo strnim mimo klopi na leseni pod.

Na vsem lepem zagledam tam vijugast curek vode. Takoj se mi posveti, kje ima ta svoj izvir: pri lončeni peči pod mojo sestro.

Tisti trenutek pa se tudi že na vsa usta zakrohoče eden od pobalinov in vzklikne:

– Die Messner Micka macht Lulu.

Spet se zareži cela učilnica – razen mene in nekaj sestričnih prijateljic iz narodno zavednih družin naše vasi. Njihov smeh me pogreza v obup. Čutim se s sestro vred ponižanega v dno duše.

– Ruhe! zavpije gospod nadučitelj.

Vzdignem roko za na stran.

– Was willst du?

– Rad bi šel na stran.

S potom mimo sestre ji naposled vendarle pogledam v obraz. Tudi na njem je tanek curek. Kristalno čist. Vijuga se po njenem licu navzdol proti bradi.

Na stranišču udarim v jok. Grenke solze se mi uderejo iz oči in nosu. Ne ustavijo se več.

Če se prav spominjam, sem se tako brezupno razjokal samo še enkrat v življenju – ob sporočilu, da je padel moj brat Jozelj pred Leningradom.

PRIREDITVE

SOBOTA, 6. 4.

RADIŠE, pred kulturnim domom – SPD »Radiše«
22.00 Velikonočna baklada

PONEDELJEK, 8. 4.

LOBNIK, pri Žležiču
18.00 Predavanje z diapozitivi »Naravne znamenitosti ameriškega jugozahoda«

LOČE, v kulturnem domu – SPD »Jepa-Baško jezero«
20.00 Vigredni koncert s plesom; nast. Vaščani pojo in domače skupine. Za ples igra ans. Melos

TOREK, 9. 4.

ŠENTJAKOB, v kulturnem domu
20.00 Südostspange – Železnica skozi Rož; (dr. W. Ottowitz)

SREDA, 10. 4.

TINJE, v Domu
19.30 Predavanje »Kulturna avtonomija za koroške Slovence 1925-1930«; univ. prof. dr. Andrej Moritsch

ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
20.00 Predavanje »O zobeh in vplivu zob na zdravje« (dr. Mihael Weber)

ČETRTEK, 11. 4.

ŠENTJANŽ, v k & k centru
9.00 Literarna delavnica za učence med 10. in 14. letom (do 13. ure)

BOROVlje, pri Cingelcu na Trati
20.00 Südostspange – Železnica skozi Rož (mag. P. Waldhauser)

PETEK, 12. 4.

CELOVEC, Europahaus, Reitschulgasse 4 – Generalni konzulat R Slovenije, SPZ, KKZ
19.30 Odprtje razstave del Jerneja Strleta; predstavitev umetnika Mara Kralj in France Zupan; glasbeni okvir Kamniški koledniki. Razstavo bo odprl slovenski kulturni minister dr. Janez Dular. (Razstava bo odprta do 26. 4.)

CELOVEC, pri Joklnu, Badgasse 7
19.30 Odprtje razstave del Draga Valentinića

ŠENTJANŽ, v k & k centru
20.00 »Südostspange – Železnica skozi Rož« (W. Moschitz in P. Waldhauser)

SOBOTA, 13. 4.

ŠENTJAKOB, v regionalnem centru – SPD »Rož« in RC
16.00 »Mala čarovnica, ki ni mogla biti zlobna«; gostuje otroška gled. skupina iz Žvabeka

ŠMIHEL, v farni cerkvi
20.00 Koncert akademskega zbora »M. Glinka« iz Petersburga (Rusija)

RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
20.00 Felix Mitterer: »Obiski« (premiera); nastopa domača igralska skupina, režija Nuži Wieser

NEDELJA, 14. 4.

ŽELEZNA KAPLA, na pokopališču – ZKP
11.00 Spominska svečanost ob obletnici smrti narodnega heroja Franca Pasterka-Lenarta. Kulturni spored Lovski pevski zbor in recitatorji

ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
11.00 Premiera lutkovne igre »Leteči žabon«

PODGORJE, v farni cerkvi
14.30 Koncert akademskega zbora »M. Glinka« iz Petersburga

ŠMARJETA, v farni dvorani – Katoliška prosveta
19.30 5 pesmijo v pomlad, koncert

TOREK, 16. 4.

TINJE, v Domu
15.00 (do 16. ure) Začetek plesnega tečaja za otroke od 8. do 12. leta; vodi Gregej Krištof. Tečaj obsega 8 enot.

TINJE, v Domu
19.30 Odprtje razstave akvarelov prof. dr. Petra Gstettnerja

SREDA, 17. 4.

DUNAJ, v Korotanu, Albertgasse 48 – Založba Mohorjeve
18.30 Literarno-glasbeni večer s pesnico Sigrun Krampl, na klavirju Hubert Steppan

BILČOVŠ, v gostilni pri Miklavžu
20.00 Südostspange – Železnica skozi Rož

ČETRTEK, 18. 4.

CELOVEC, pri Joklnu – Društvo pisateljev in KD pri Joklnu
19.30 Literarni večer »Slovenska beseda današnjih dni«

ŠENTJANŽ V ROŽU

Pogreb Stefanie Jenko

Komaj se je družina Jenko iz Šentjanža nekoliko opomogla od smrti hčere in sestre Rozi, ki so jo lani jeseni položili v prerani grob, že jo je prizadela nova žalost: na cvetno nedeljo, 31.

marca, je po hudi bolezni umrla mati Stefanie v komaj 55. letu starosti. Pokojna je bila priljubljena kot skrbna mati, zgleđna gospodinja in kot soseda, ki je pomagala, kjerkoli je bilo treba. Z možem Francem sta zadnja

leta uredila domačijo, otrokom, hčeri in štirim sinovom, pa sta omogočila primerno poklicno izobrazbo. Njena prerana smrt je zato prizadela tudi vso vas.

Stefanie Jenko so ob številni udeležbi sosesčine, prijateljev in znancev včeraj položili k zadnjemu počitku na šentjanškem pokopališču. Mašo zadušnico je bral p. Roman. Svojcem in sorodnikom pokojne, predvsem pa družini, izrekamo naše iskreno sožalje.

Mohorjeva • Drava – Naša knjiga • SPZ • KKZ • ORF – Slovenski spored • Mladi rod • Deželni šolski svet • SPD »Rož« Šentjakob

Najboljši prijatelji

Sejem slovenske otroške in mladinske knjige/ilustracije od 16. do 18. aprila v dvorani Višje šole za gospodarske poklice v Šentpetru v Rožu

TOREK, 16. APRIL

ob 19.00 odprtje; ob 19.30 okrogla miza »Če ne bomo brali, nas bo pobralo« (Gustav Januš, M. Vrbinc, H. Mračnikar, H. Millonig, M. OLip, M. Domej, J. Druml, P. Sketelj; moderacija N. Kupper)

SREDA, 17. APRIL

ob 9.30 Uganke, zanke, zavozlanke; Breda in Tine Varl, animacija z lutkami;
ob 11.00 Diči, diči, diča ... (pesmi za otroke Polde Bibič in Gabrijel Lipuš)
ob 14.00 oblikovanje gline za starše in otroke z N. Novak
ob 17.00 Mladi rod

ČETRTEK, 18. APRIL

ob 9.30 »Miha, Minka in gledališka šminka«, gledališka šola z Ireno Prosen in Bogomirjem Verasom
ob 11.00 »Obut ali bos te vleče za nos« z ilustratorjem Božom Kosom
ob 16.00 Nagradni bralni natečaj

Razstava in prodaja otroških in mladinskih knjig ter razstava slovenskih koroških šolskih knjig

Praznujejo

Marija Jenko iz Borovelj – 40. rojstni dan; Hanzi Gasser iz Kajjaz pri Bilčovsu – 59. rojstni dan; Rudi Fugger s Hodnine – 70. rojstni dan; Marija Moskal iz Srej pri Škocijanu – 70. rojstni dan; Justi Polanšek z Obirskega – 70. rojstni dan; Ana Pušnik iz Šentjakoba v Rožu – rojstni dan; Maksej Kanzian z Loč ob Dravi – 60. rojstni dan; Marica Hafner iz Srej – osebno praznovanje; Fini Einspieler iz Zgornje Vesce – rojstni dan; Helena Koletnik iz Čirkovč – rojstni dan; Brigita Šest – rojstni dan; Gretka Urban – rojstni dan; Ani Polzer – osebni praznik; Hanzi in Dori Žura iz Šmarjete v Rožu – osebni praznik; Linčijeva Neži z Moščenice – 70. rojstni dan; Albin Travnik – Ridovc, Jurij Mak in

Francka Užnik s Kota v Selah – rojstna dneva; Marija Oraže – Hirsova iz Sel – 75. rojstni dan; Katarina Tautscher iz Velike vasi pri Šentjakobu – 80. rojstni dan; Barbara Wutte iz Podgrada – rojstni dan; Franciska Mitschej iz Šentvida – rojstni dan; Angela Hobel iz Pogrc – rojstni dan; Katarina Opertschan s Plaznice – rojstni dan; Marija Souri iz Žvabeka – rojstni dan; Renata Kraut vzgojiteljica v Modestovem domu – 33. rojstni dan; Franc Kuežnik z Doba – rojstni dan; Blajs Jože iz Celovca – rojstni dan; Janko Lapuš iz Ljubljane – 70. rojstni dan. Brata Aleksander in Georg Novak z Bele pri Železni Kapli sta na dunajski univerzi zaključila študij trgovinskih ved. Čestitamo!

SLAVLJENCEM ČESTITA TUDI SLOVENSKI VESTNIK

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 4. 4.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja.

Petek, 5. 4.

18.10 Križev pot (skavti)

Sobota, 6. 4.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

Nedelja, 7. 4.

6.30 Praznična.
18.10 Glasbena oddaja.

Ponedeljek, 8. 4.

6.10 Dobro jutro na Koroškem.

Torek, 9. 4.

18.10 Partnerski magazin.

Sreda, 10. 4.

18.10 Domača glasbena mavrica.
21.04 Primorski obzornik.

Četrtek, 11. 4.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 7. 4.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 8. 4.

16.20 TV SLO 1

Z naslednjimi prispevki:

- »Življenje v luči vstajenja: misli pastoralne asistentke Dorice Lepuschitz ob velikonočni nedelji.
- »Iščemo Krišteša«: baklje kot posebno velikonočno ognjeno slavje.
- Velikonočni žegen – spomin na skoraj že pozabljeno »alelujo«, ki napoveduje obilni obed.
- Otroško veselje: kakor so pirhi pisani, tako pestre so tudi možnosti iger z njimi.
- Pesem povezuje: osrednji koncert Krščanske kulturne zveze letos z zbori s Koroškega, iz Slovenije in Italije.
- Nogomet v drugi avstrijski zvezni ligi: Kufstein – Slovenski atletski klub

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig, Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

II. ZVEZNA LIGA

Še ne usoden poraz

FC Linz – SAK 3:1 (2:0)
SAK: Preschern, Hrštic, Zankl, A. Sadjak, Blajs (75. Smid), Eberhard, Susić (80. Wundschek), Kotrri, M. Sadjak, Pihorner (75. Gallo), Lippusch.
Gol za SAK: Marjan Sadjak (83.)

V Linzu je slovensko ekipo pričakala vodeča ekipa na lestvici v kateri igra vrsta izvrstnih igralcev, med njimi tudi nekdanji legionar madridskega Realu, Hugo Sanchez, ki je stebber moštva.

Tudi zato so se slovenski nogometaši v prvem polčasu s precejšnjim respektom podali na igrišče, FC Linz pa je tudi takoj pokazal, kdo je gospodar na igrišču. Z dvema goloma je tekmo v glavnem odločil že v prvem polčasu.

Drugi polčas je potekal nekoliko bolj izenačeno, vendar je našim nogometašem gol uspel šele v 83. minuti, domačini pa so takoj odgovorili s protigolom.

Tako se je SAK vrnil iz Linza poražen, a s tem so se igralci in vodstvo sprijaznili, saj izgubiti proti prvemu ni sramota in

Marjan Sadjak v akciji

katastrofa. Pomembne za SAK pa bodo tekme na domačem igrišču, ter proti neposrednim nasprotnikom za izpad: Kufsteinu, St. Pöltnu, Oberwartu.

Že v prihodnjih tekmah imajo varovanci trenerja Kirisitsa možnost, da si priigravo nujno potrebne točke za obstoj v II. zvezni ligi.

Nogomet v ostalih razredih

Zaradi neugodnih zunanjih okoliščin, sneg in razmočena igrišča, so v zadnjem času morali odpovedati vrsto tekem. Počasi pa bo prvenstvo vendarle steklo, čeprav tudi minuli konec tedna nekatera moštva niso mogla nastopiti.

Tudi ekipa Sigija Hobla iz Bilčovsa pretekli vikend še ni mogla preizkusiti svoje moči na domačem igrišču.

1. RAZRED D

V 1. razredu D so bili Selani tokrat v gosteh v Eitwegu,

kjer so podlegli s 4:1. V zimskem prestopnem roku je selško vrsto zapustil izvrstni branilec **Aleksander Mak** in se podal k DSG v Borovlje, ki trenutno zaseda prvo mesto v skupini C.

Globašani so tudi drugo vrgredno tekmo izgubili z 2:0 in se tako še bolj približali repu lestvice.

Šmihelčani pa zmagujejo dalje, saj so Labot v gosteh gladko premagali z 2:0. Nekoliko slabše se godi **Železni Kapli**, ki je tudi v gosteh podlegla s 3:1.

Informacije SAK

Pred kratkim smo prejeli informacijski list SAK, v katerem so predvsem zbrani podatki o naraščanju SAK.

Vse ekipe so v zimskem času sodelovale na koroškem prvenstvu v dvorani, kjer so bolj ali manj uspešno zastopale barve SAK.

Priprav v Medulinu (v semestrskih počitnicah) so se udeležile ekipe pod 16, pod 14 in pod 12 iz centra Pliberk. Skupno s starši je bilo v Medulinu 61 oseb, stroške za priprave so starši pokrili sami, za prevoz pa je poskrbelo podjetje Sienčnik.

Ples SAK na pustno soboto je privabil rekordno število obiskovalcev, tako da so bili organizatorji iz centra Pliberk zadovoljni z izkupičkom, ki je bil namenjen naraščanju SAK.

Pričetek vrgredne sezone bo za večino ekip SAK 5./6./7. aprila. Pred tem pa je prišlo pri naraščanju do **menjave trenerjev**. Uspešni trener Pavle Štekl

je iz centra Pliberk prestopil v Šentprimož. Ekipo SAK pod 12 v Pliberku je prevzel Slobodan Djurić, ki je bil doslej trener vratarjev. V Šentprimožu pa je prevzel administrativno vodstvo Karl Kulmesch, kateremu pomagata Lojze Lach in Jože Fera.

Dr. Ivan Ramšak, ki se je tudi vključil v delo z najmlajšimi, je pred kratkim na športnem inštitutu v deželni bolnici testiral igralce SAK pod 16 (trener prof. Mirko Oraže) iz Celovca, na osnovi rezultatov pa bo predlagal možnosti za intenzivnejši trening. Naslednja testirana ekipa bo SAK pod 14 (trener Silvo Kumer).

Srebrno odličje Koroške nogometne zveze sta prejela dva zaslužna odbornika SAK, podpredsednik Andrej Kumer in blagajnik Milan Blažej, za dolgoletno požrtvovalno delo na nogometnem področju.

2. RAZRED A

Druga ekipa SAK pod vodstvom trenerja Miha Kreutzja, je vrgredni del prvenstva pričela z dvema porazoma proti WAC II. S prve tekme so se iz Wolfsberga vrnili s 3:0, tokrat pa so na domačem igrišču podlegli s 2:1. Ekipa SAK II je dobro pripravljena, saj je z vneto trenirala tudi v zimskem odmoru, vendar je še vedno v ospredju problem neizkoriščenih priložnosti, v голу pa jim manjka izkušen vratar.

PRIHODNJI TEKMI:

Kufstein – SAK
v soboto, 6. 4., ob 15.30

SAK – St. Pölten
v sredo, 10. 4. ob 19.30
na celovškem stadionu

ŠAH

Dunja Lukan – remija in zmaga

Šahistka Slovenske športne zveze Dunja Lukan je na državnem mladinskem šahovskem prvenstvu v Filzu na Tirolskem startala z dvema remijema. Lanskoletna državna prvakinja pod 18 ima s tem vse možnosti, da letos v skupini pod 20 osvoji mesto prav na vrhu lestvice.

Osvojitev naslova državne prvakinje bi pomenil kvalifikacijo za (tretji) nastop na svetovnem mladinskem prvenstvu, ki bo letos v Španiji, naslov viceprvakinje pa bi ji zagotovil nastop na evropskem mladinskem

ALPSKO SMUČANJE

Užnik prvi med juniorji

Odličen uspeh za zaključek zimske sezone za mladega Šentjanščana Daniela Užnika. Konec preteklega tedna je na Koblji pri Bledu potekal finale mednarodne primerjalne tekme juniorjev iz Nemčije, Slovenije, Italije in Avstrije.

Na sporedu je bil veleslalom, v katerem se je uvrstil na odlično drugo mesto za Tirolcem Benjaminom Raichom. V soboto je v slalomu dosegel 8. mesto, prvi pa je bil Benjamin Raich.

Končni rezultat vseh tekem: 1. Daniel Užnik (118 točk), 2. Rainer Schönfelder (95), 3. Benjamin Raich (83), 4. Mitja Valenčič, SLO

V paralelnem slalomu, ki pa je bil zunaj konkurence je podlegel Slovencu Mitju Valenčiču in osvojil drugo mesto. Po dolgi, naporni, vendar nadvse uspešni sezoni bo 13. aprila ASKÖ v Trgu podelil Danielu mladinsko pospeševalno nagrado, zvečer pa bo ŠD v Šentjanžu priredilo veliko fešto.

ODBOJKA

Tekmovanje v šolski ligi

Tudi letos so odbojkarice slovenske gimnazije sodelovale v tekmovanju v šolski ligi. Pred kratkim so odigrale tekmo proti Wolfsbergu. Če bi zmagale, bi igrale v finalu.

Prvo tekmo so odigrale v Wolfsbergu in povsem gladko podlegle. Igrale so slabo in si v vseh treh setih priigrale samo 10 točk. V povratni tekmi proti Wolfsberžankam so se potem srečale na domačih tleh. Igrale so nekoliko bolje in prvi set s 17:16 odločile zase, vendar so preostale tri sete spet izgubile. Tako so prejšnji torek (26. 3.) igrale v malem finalu. Poleg njih sta igrali še ekipe BG Völkermarkterring iz Celovca in iz Radentheina. Prve nasprotnice so bile odbojkarice iz Radentheina. Tekma je bila dobra in igralke slovenske gimnazije so jih brez večjih težav premagale. Drugo tekmo je igrala ekipa iz Radentheina proti BG Völkermarkterring. Tudi ta tekma je bila lepa, dekleta iz Celovca pa so imela na koncu več sreče. Tako je ekipa iz Radentheina zasedla 6. mesto. Zadnja tekma je bila odločilna za zmago v malem finalu. Gimnazijke so nasprotnice iz BG Völkermarkterring že dobro poznale, ker so v tekmovanju z njimi že več-

krat igrale in razen ene tekme vse zmagale. Toda tokrat so po zelo napeti in dobri tekmi zmagale nasprotnice. V velikem finalu, ki je potekal dan navrh, so zmagale odbojkarice iz Wolfsberga.

Odbojkarice slovenske gimnazije so bile s svojim petim mestom kar zadovoljne, saj so kljub temu, da so v tem sestavu igrale prvo leto, za seboj pustile kar precej moštvev. V letošnji šolski ligi je tekmovalo 28 ekip.

M. T.

Odbojkarice Slovenske gimnazije

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 24

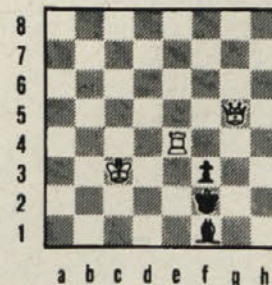
Problem : mat v dveh potezih

S. Loyd – ZDA 1859

Črni kralj se počuti varnega, saj se mu napoved belega, da bo matiran v dveh potezih, ne zdi uresničljiva, ker ima gibljivega belopoljnega lovca, ki lahko zapre e in g linijo ter kmeta na f liniji. Toda beli, ki je na potezi, elegantno uresniči svojo napoved. pa poizkusimo!

Rešitev šte. 23

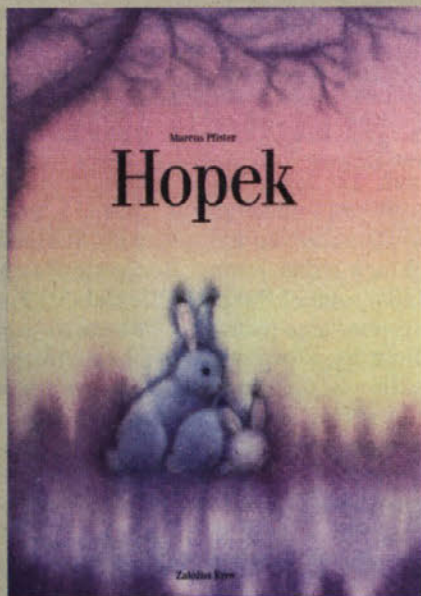
Beli je hlabro žrtvoval trdnjavo s potezo 1.Tg7:++ in črni je hitro odigral 1...Kh8, saj je bil po 1...Kg7: 2.Dg4+ Kf6 3.Sd7 matiran, ali 2...Kh8 3.Sf7: mat, 2...Kh6 3.Ld2+ Lg5 4.Dg5: mat. Toda beli je neizprosen v napadu in odigra 2.Tg8+!! Poanta kombinacije! Na 2...Kg8: 3.Dg4+ Lg5 4.Dg5:+ Kh8 5.Sf7: mat; na 2...Tg8: pa sledi 3.Sf7: mat ali 3.Sg6 mat. Izredno lep zaključek partije!

prvenstvu. Na sporedu je še pet kol, študentka medicine pa je bila v pogovoru z našim uredništvom polna optimizma,

da ji bo na tem prvenstvu uspelo osvojiti vsaj naslov avstrijske viceprvakinje.

Marcus Pfister: **Hopek**. Prevedla Veronika Drolc. Založba Kres, Ljubljana 1994; ATS 240,-

Marcus Pfister: **Hopek išče pomlad**. Prevedla Veronika Drolc. Založba Kres, Ljubljana 1994; ATS 225,-

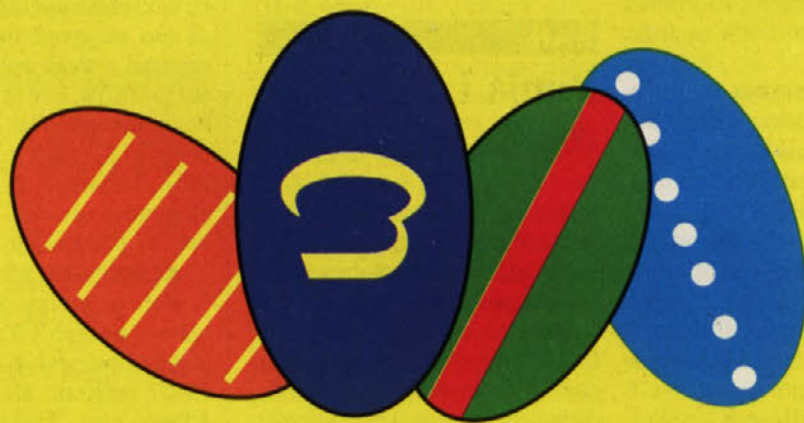
Knjigarna **Drava** Naša knjiga

Vaša knjigarna v srcu mesta nudi

- bogato izbiro slovenskih in nemških **otroških in mladinskih knjig**
- aktualno ponudbo **književnosti in strokovne** literature v obeh jezikih
- Slovenski knjižni klub »**Svet knjige**«
 - ugoden nakup knjig, CD-plošč, videokaset za člane kluba po **klubskih cenah** (do 60 % popusta)
 - vsako četrletje nov, brezplačen **barvni katalog**
 - vsako četrletje obilico **novosti**
 - za nove člane posebna **presenečenja**
- **prijetno vzdušje in prijazno postrežbo**

Knjigarna Drava – Naša knjiga
A-9020 Klagenfurt/Celovec, Paulitschgasse 5–7
fon 0 46 3/55 4 64 • faks 0 46 3/55 4 64-22

**Vsem prijateljem
in strankam
želimo vesele
velikonočne praznike**

POSOJILNICA-BANK

ZADRUGA-market